

Estudio para la implantación de una red de ludotecas para Catalunya

Maria de Borja Solé

ADVERTIMENT. La consulta d'aquesta tesi queda condicionada a l'acceptació de les següents condicions d'ús: La difusió d'aquesta tesi per mitjà del servei TDX (www.tesisenxarxa.net) ha estat autoritzada pels titulars dels drets de propietat intel·lectual únicament per a usos privats emmarcats en activitats d'investigació i docència. No s'autoritza la seva reproducció amb finalitats de lucre ni la seva difusió i posada a disposició des d'un lloc aliè al servei TDX. No s'autoritza la presentació del seu contingut en una finestra o marc aliè a TDX (framing). Aquesta reserva de drets afecta tant al resum de presentació de la tesi com als seus continguts. En la utilització o cita de parts de la tesi és obligat indicar el nom de la persona autora.

ADVERTENCIA. La consulta de esta tesis queda condicionada a la aceptación de las siguientes condiciones de uso: La difusión de esta tesis por medio del servicio TDR (www.tesisenred.net) ha sido autorizada por los titulares de los derechos de propiedad intelectual únicamente para usos privados enmarcados en actividades de investigación y docencia. No se autoriza su reproducción con finalidades de lucro ni su difusión y puesta a disposición desde un sitio ajeno al servicio TDR. No se autoriza la presentación de su contenido en una ventana o marco ajeno a TDR (framing). Esta reserva de derechos afecta tanto al resumen de presentación de la tesis como a sus contenidos. En la utilización o cita de partes de la tesis es obligado indicar el nombre de la persona autora.

WARNING. On having consulted this thesis you're accepting the following use conditions: Spreading this thesis by the TDX (www.tesisenxarxa.net) service has been authorized by the titular of the intellectual property rights only for private uses placed in investigation and teaching activities. Reproduction with lucrative aims is not authorized neither its spreading and availability from a site foreign to the TDX service. Introducing its content in a window or frame foreign to the TDX service is not authorized (framing). This rights affect to the presentation summary of the thesis as well as to its contents. In the using or citation of parts of the thesis it's obliged to indicate the name of the author.

ESTUDIO PARA LA IMPLANTACION DE UNA RED DE LUDOTECAS

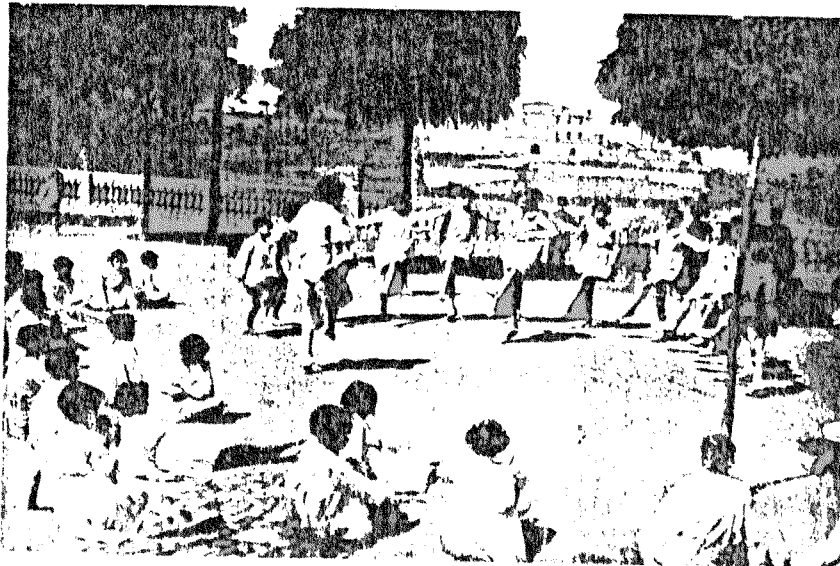
PARA CATALUNYA

Visita a les noves colònies escolars

Ajuntament de Barcelona . Setembre 1.932

Colònia Escolar «Flor de Maig» (Sardanyola). Jocs i treballs diversos

Colònia Escolar «Flor de Maig» (Sardanyola). Cançons i rondes infantils

Acampades. Assaig amb nois de les colònies escolars.

Aspectes social i educatiu. Juny 1.935

Ajuntament de Barcelona. Secció de cultura.

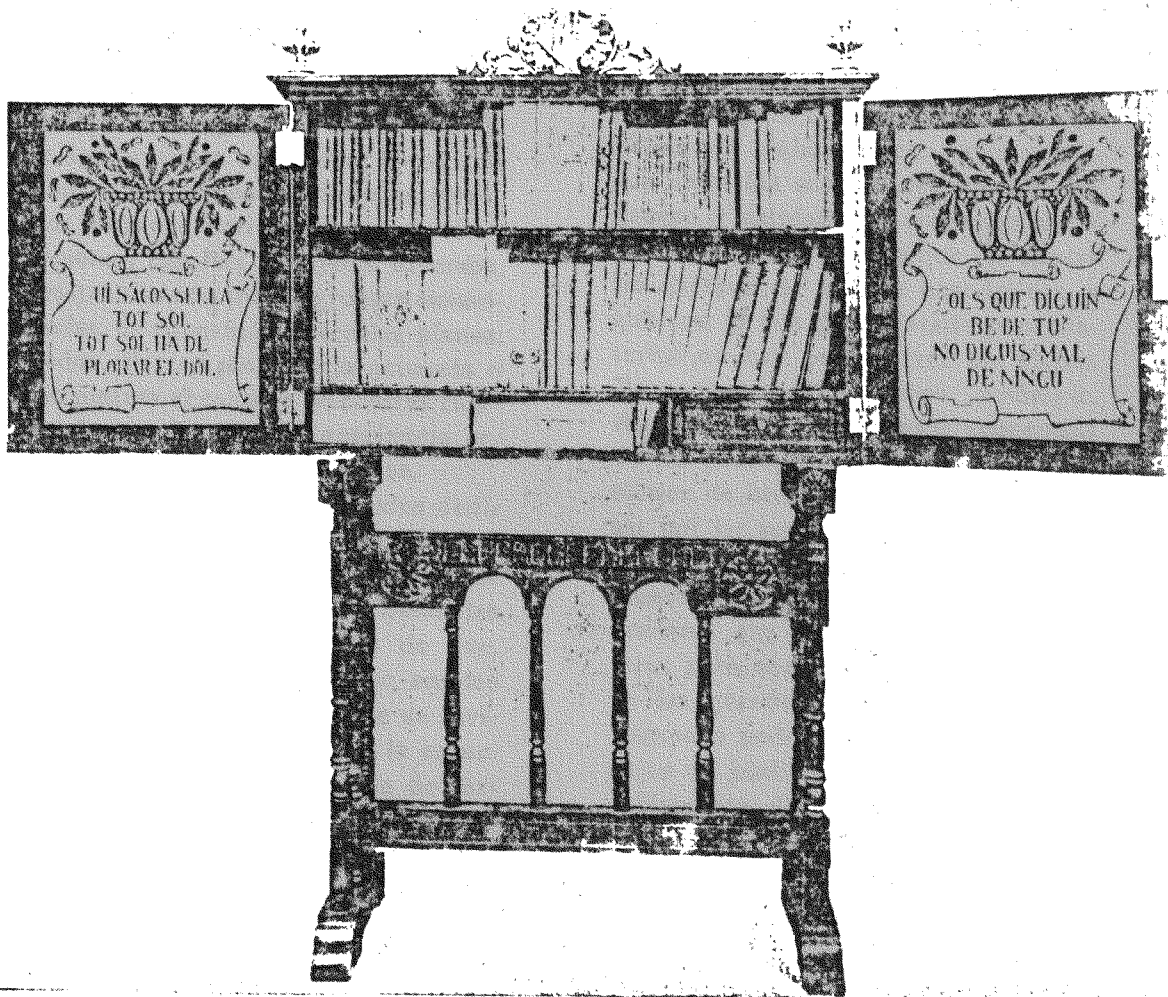
Els nois, feliçment, s'agrupen i juguen o conversen a l'ombra de les tendes

La final d'un campionat d'escacs

Extret de Biblioteques escolars circulants.

Ajuntament de Barcelona. Comissió de Cultura. Maig 1.921

BIBLIOTECA ESCOLAR CIRCULANT

Baixeras. Publicación Pedagógica Semestral

Editada por los amigos del Grupo Escolar Baixeras

Luis Vives nº 4. Feb. 1.928

Nº monográfico sobre el trabajo manual en la escuela Baixeras.

En nuestro programa, pues, figura la construcción de juguetes en todos los grados. Estos pueden ser para los mismos constructores unas veces y otras para sus hermanos y los niños más pequeños de la Escuela. En los trabajos de carpintería hemos incluido los juguetes artísticos. Unos son siluetas recortadas de animales y rostros humanos caricaturescos, y otros personas, caballos y objetos diversos, contruídos con piezas gruesas ensambladas, de superficies laterales planas. Todos ellos se pintan a la acuarela o con pintura al esmalte de colores fuertes, lo que les da una apariencia artística que seduce a los niños.

Y ahora unas palabras finales dedicadas al material y al local. Es frecuente leer en artículos y textos sobre didáctica de trabajos manuales escolares la recomendación de que, por razones de economía, se emplee el material de desecho y que se invite a los niños a que lleven a la escuela sombrereras y cajas viejas de cartón, tablas que no sirvan, objetos deteriorados y papel de periódicos. Creo que hay en esto un error y que el empleo de todo este material inadecuado

contribuye a dificultar las labores manuales y a restarles gracia y perfección. Comprendo que ciertos ensayos se hagan, por ejemplo, con papel de periódico o madera vieja o cartón que no sirva; pero los trabajos definitivos deben ser realizados con buen papel, con cartulina suave o con madera del grueso y calidad que convenga a las manos del niño. Ciertamente que las escuelas carecen de medios económicos y que con lo que da el Estado para material no hay para barrer las clases. Pero ni aun así podemos transigir. Apélese a la colaboración económica de los padres, a suscripciones, a funciones de beneficio: todo, menos pasar por las sombrereras, el papel de periódico y la madera de las cajas de tabaco. Hay un material abundante y precioso que proporciona la naturaleza; pero con él no podemos contar en las grandes urbes. Y es lástima. Tampoco podemos pensar en los trabajos de jardinería.

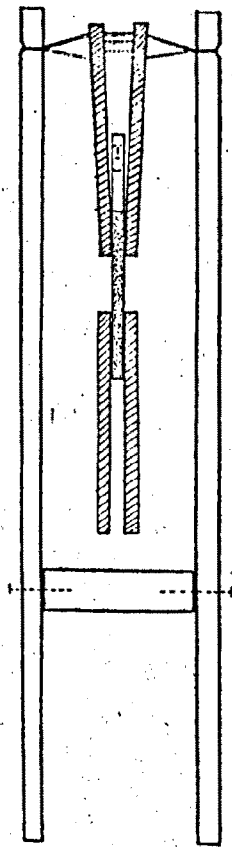
Nosotros disponemos de un local *ad hoc* para los trabajos manuales. En él se realizan los trabajos en barro, yeso, madera y metal.

El taller o sala de trabajos manuales es una dependencia absolutamente necesaria para un sistema de enseñanza activa. Pero en la mayoría de los edificios escolares que se construyen hoy queda esto olvidado.

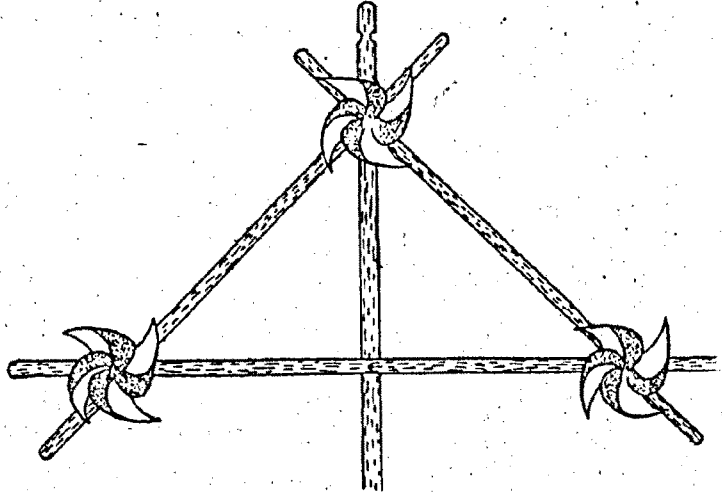
FÉLIX MARTÍ ALPERA.

Director del Grupo
Escolar Baixeras

Juguetes realizados en la Escuela Baizor
 extraído del nº monográfico sobre el trab
 manual en la Escuela Baizor, feb. 1.9

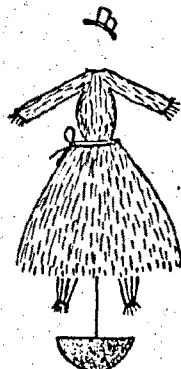
El saltimbanqui

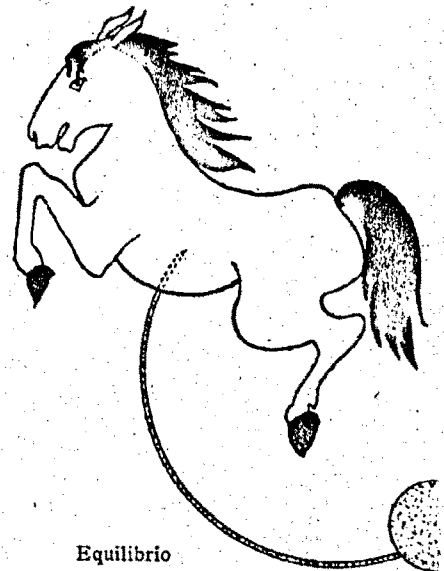
El molino

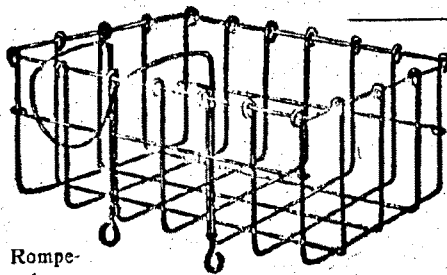
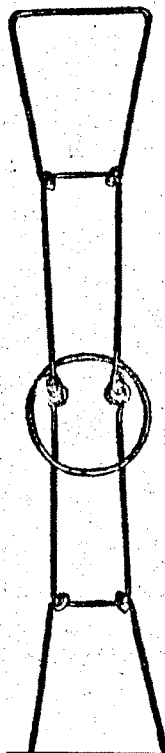
La base del tieso
o tente-mozo

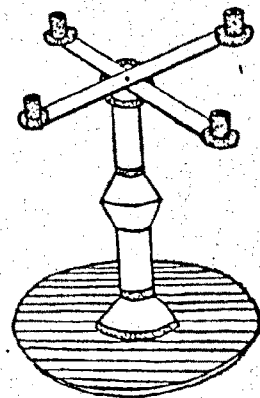
Juguete terminado

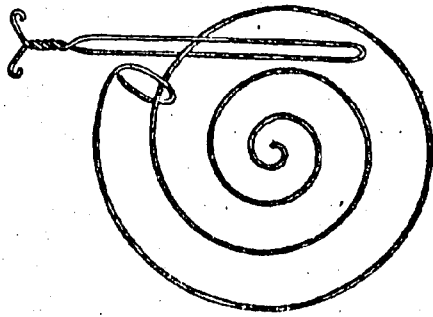
Equilibrio

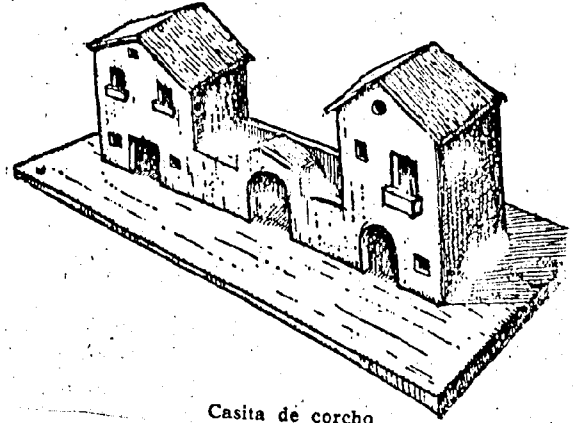
Rompe-
cabezas

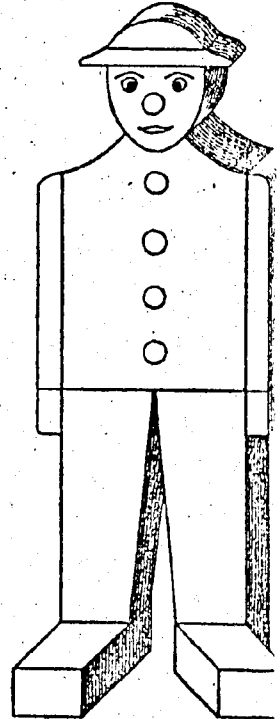
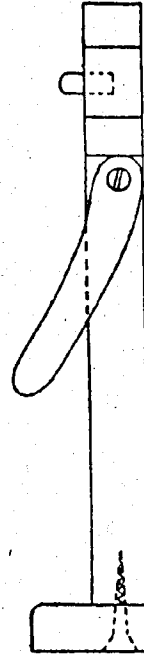
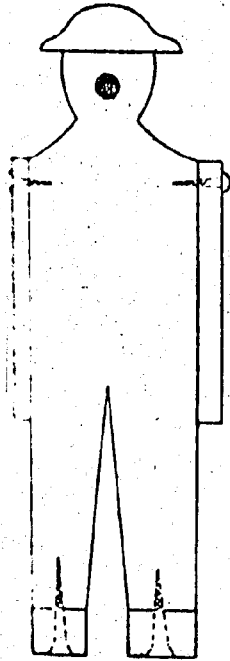
Un candelabro

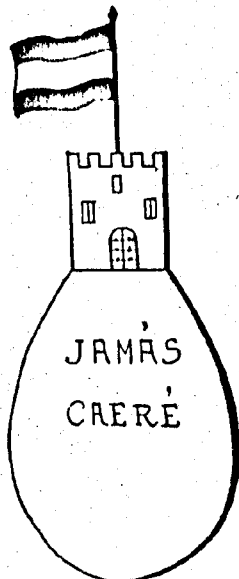
Rompecabezas

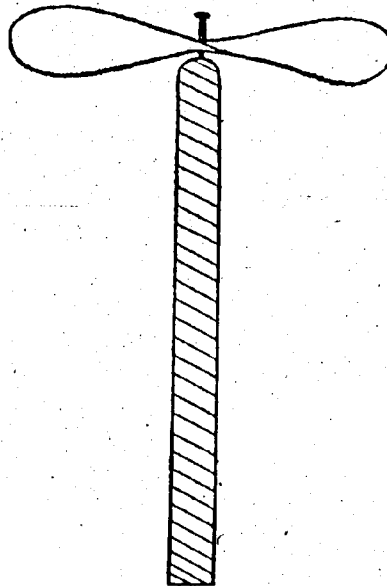
Casita de corcho

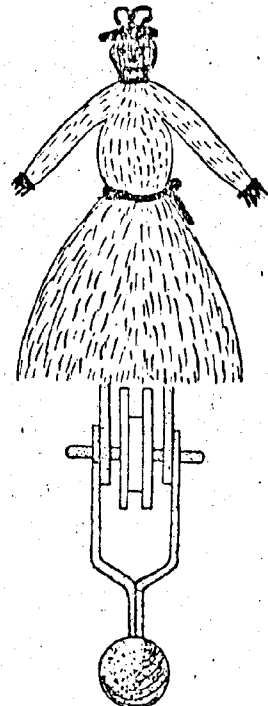
Trabajo en madera pintado a la acuarela

Juguete de equilibrio
hecho con una cáscara de huevo

Un molino

Un tente-mozo corredor

Revista de l'Institut Escola. Any II. Abril 1.933

Reglament de jocs

Al *Formentor* insisteixen per tal que acabi d'explicar-los *Macbeth*, de la tragèdia del qual han sentit alguna cosa. I en Pedrol descobreix — guiat pel diàleg — una teoria deliciosa sobre el destí com a creació espiritual i com a força imposada a l'ànima.

Un petit conflicte de delicadesa: "Quina sanció imposarà el grup?", demano. Hi ha tres parers: "Enviar els culpables a Direcció"; "Deixar-los sense classe"; "No dir-los res". "S'adonaran del mal fet, aleshores?", dic a la nena autor d'aquesta última solució. "¿Són, en realitat, dignes de la vostra companyia?" Hi ha silenci absolut. Diria que la Justícia voleia per les parets. En instants com aquest, l'obra de l'Institut-Escola es manifesta. Totes les voluntats, totes les intelligències convergeixen a un punt ideal al qual ells donen vida, del qual ells reben llibertat.

A l'hora de jocs he sentit dos alumnes del *Montclar* que juraven. Ells han hagut d'explicar fins a quin punt eren conscients d'aquest acte i el doble símbol que el jurament té en la història dels pobles. Això ens duïa a parlar de l'"argot" i del negatiu valor social de les maneres poc correctes.

Els nois aflueixen aquí amb graus d'educació i de cultura diversos. Aquest desnivell constant és el primer motor d'educació. Les nostres classes fugen de l'obra individual per a tendir a la col·laboració: cal que els alumnes aprenguin, els uns dels altres, i considerin el professor com un amic.

L'hora perfecta és aquella en què l'activitat dirigent del mestre es converteix en activitat contempladora. Així, quan per fer pràctiques de llenguatge s'alcen per torn a parlar sobre un tema qualsevol i el company que mentrestant ha pres notes, fa el resum breu. D'aquesta manera s'avesen a enraonar i a dialogar amb ordre.

La nova educació significa, a Espanya sobretot, entrenament col·lectiu i ample sentit polític.

També revalorització moral. Què fóra ensenyar si no ajudar a viure?

Reglament de jocs de l'Institut-Escola

TÍTOL PRIMER

Art. 1.º Per al bon ordre i funcionament del Jocs i Esports d'aquest Institut-Escola es constitueix una *Junta de Jocs*, que estarà integrada per dos representants de cada grup, un noi i una noia.

TÍTOL SEGON

Art. 2.º Els deures dels representants seran els següents:

a) Informar els companys de grup de l'hora, lloc i mena de joc que els correspongui cada dia.

b) Tenir cura de les pilotes i altres instruments durant els trajectes als camps i mentre duri el temps de joc.

c) Fer unes anotacions diàries dels fets que es considerin de més importància.

d) Assistir a les reunions de la Junta de Jocs.

Art. 3.ª Els càrrecs de representants duraran quinze dies. En renovar-se els càrrecs quedarà automàticament renovada la Junta de Jocs.

Art. 4.ª La Junta de Jocs serà l'encarregada de fer una memòria dels fets esdevinguts durant els quinze dies de la seva durada, per a la redacció de la qual es servirà de les anotacions fetes per cada representant, i es reunirà almenys una vegada.

Art. 5.ª De la Junta General podran sortir projectes i proposicions que es resoldran després de consultar amb els professors de la Secció de Jocs.

TÍTOL TERCER

Art. 6.ª Els càrrecs de representant de grup es proveiran per elecció dintre cada grup.

Art. 7.ª Les eleccions s'efectuaran dintre els tres últims dies dels quinze que dura la representació.

Art. 8.ª De les primeres eleccions hauran de sortir quatre càrrecs per cada grup. Dos representants pels quinze dies *entrants* i dos substituïts que no prendran possessió de llur càrrec sinó al cap de quinze dies i que en cas de necessitat substituiran el representant absent.

Art. 9.ª En totes les altres eleccions hauran de sortir nomenats dos càrrecs de substituïts en les mateixes condicions en què es troben els substituïts citats en l'article 8.^a

APÈNDIX

Art. 10.ª Per cada joc existirà un reglament especial, ja sigui l'oficial, ja un d'adaptat a les nostres necessitats; en tot cas seran aprovats per la Junta de Jocs.

Art. 11.ª Sempre que els acords presos en Junta General siguin de suficient importància a judici dels professors de Jocs, no es faran efectius sense llur aprovació en Junta de Professors.

agua corriente, del color del sol y la fragancia de los árboles; árboles, sol, agua que ni el niño, ni el hombre, ni el poeta mismo entienden en último término lo que significan."

Efectivament, el nen ha de tenir i té més comprensió de la poesia dels films de dibuixos que no l'home. Pot explicar una infinitat de matisos, una riquesa de detalls traduïda en observacions agudes que per als homes han de passar o passen desapercebudes.

La poesia en els films de dibuixos animats és intensíssima i de possibilitats extraordinàries, gairebé il·limitades.

El contrast que presenta la serietat humana, ocupada amb severitat en coses d'una relativíssima importància, es presta magníficament al fet que se'n puguin sostreure una varietat de temes innemorable, insospitada, que ha de servir per a fornir aquesta satirització delicadíssima dels dibuixos animats.

Les coses importants que fan el volum més considerable en els costums de la societat moderna, no són, en llur majoria, més que banalitats caricaturitzables en films com els de dibuixos, profundament humans i poètics.

El secret de l'èxit de la humanització de les bèsties, o sigui atribuir qualitats humanes a animals irracionals, que és gairebé el procediment bàsic en els films de dibuixos no té altra explicació que aquesta.

Són humans, perquè és precisament en qualitats, vicis, costums de la humanitat que és fonamenten; poètics, perquè responen a aquest alè creador de l'home espiritual, deixant marxa lliure a la imaginació vivificadora.

És un tema del qual parlariem llargament, el dels contactes que té el cinema de dibuixos amb els contes de la literatura universal; és el mateix esperit qui anima les dues coses.

Des del punt de vista de cinema, són considerades les obres dels dibuixos animats com films perfectes a què ha pogut arribar aquest art en continu millorament.

Reglament de joc

INTRODUCCIÓ

Els alumnes de l'Institut-Escola de la Generalitat, per causa de les condicions dels camps de joc, s'han vist obligats a organitzar un joc, barreja de futbol i bàsquet-bol. Es juga entre dos equips i es passen la pilota d'un jugador a l'altre amb les mans. A continuació donem el reglament pel qual s'han de regir, però abans hem de donar als jugadors alguns consells que haurien d'ésser seguits al peu de la lletra.

Perquè el joc tingui més eficàcia i visualitat no han d'aglomerar-se els jugadors darrera la pilota; cadascú ha d'ocupar un lloc i avançar o retrocedir segons la direcció de la pilota. Els jugadors han de tenir en compte que contribuiran molt a l'èxit del seu equip si juguen tots els seus components i no senten l'ambició de voler jugar sempre ells o de fer joc individual amb l'afany de lluir-se; al contrari, han de passar la pilota als companys perquè siguin tots que es llueixin i tot l'equip que guanyi.

El jugador ha de captar-se en tots moments amb la major correcció i en els seus actes s'ha de reflectir sempre la lleialtat. És cosa justa i raonable que tot jugador posi el màxim esforç per aconseguir que el seu equip surti vencedor, però ha d'ésser sempre amb noblesa, honradament i no emprant mai procediments poc recomanables. En el joc, no solament s'ha d'obrar sempre d'una manera cavallerívola, sinó que s'ha de saber perdre i això es demostrarà acceptant sense cap mena de protesta els falls dels àrbitres, evitant discussions enutjoses, parlant sense cridar i sense gesticular, defectes de la gent inculta i grollera. Així és com es donarà, davant dels companys i del públic que presencia els jocs, una prova de cultura de civisme i d'esperit esportiu.

CAPÍTOL I

ELEMENTS NECESSARIS PER AL JOC. — EQUIPS

Els equips estaran formats per sis jugadors: dos davanters, un centre, dos defenses i un porter.

El terreny

El terreny formarà un quadrilàter més llarg que ample, marcat per dues línies rectes. Les llargues s'anomenaran *línies laterals* i les més curtes *línies de fons*.

La porteria o el gol

En el centre de cada una de les línies de fons es marcaran dos punts separats entre ells per una distància de tres passes. Això serà la porta o gol.

Àrea de gol

A un pas, des d'un dels costats de la porta, cap a la línia lateral i paral·lela a aquesta es dibuixarà una altra línia de dues passes de llargada que, unida a la que es dibuixarà a l'altre costat de la porta per una altra línia paral·lela a la línia de fons, constituirà l'àrea de gol, en la qual sols podrà situar-se el porter. Cap més jugador no podrà trepitjar l'àrea de gol.

Punt de sortida.

En el centre del camp es marcarà un punt que serà on l'àrbitre posarà la pilota en joc en començar el partit o després de cada gol.

La pilota

La pilota que s'utilitzarà per a aquest joc serà la mateixa del bàsquet-bol.

CAPÍTOL II

DESENVOLUPAMENT DEL JOC

Un cop arrengrats els equips, els dos jugadors *centre* es posaran al mig del camp i l'àrbitre llançarà la pilota enlaire, la qual no podrà ésser tocada fins que hagi baixat, i ho faran els "centres" amb una sola mà i oberta. L'altra mà ha d'estar col·locada a l'esquena.

Una vegada posada en joc la pilota, solament podran tornar-la a tocar els "centres" després d'haver estat tocada per un altre jugador.

La pilota podrà ésser llançada amb una mà o amb les dues, en qualsevol direcció i podran fer-la córrer, fent-la botar a terra tres vegades com a màxim, després d'aquest tercer rebot haurà de passar-la a un altre jugador o tirar-la a gol.

Dels punts o gols

Es considerarà gol, o que s'ha guanyat un punt, quan la pilota passi per entre els dos punts que indiquen la porta i a una alçada menor de dos metres.

Pilota fora de joc

La pilota estarà fora de joc quan hagi passat els límits del camp, i quan, en cometre's una falta, l'àrbitre toqui el xiulet.

Si la pilota surt del camp per les línies laterals, la posarà en joc sense esperar el xiulet de l'àrbitre, un jugador contrari del que l'hagi llançada fora; ho farà col·locant-se sobre la línia i tirant-la amb una mà des del lloc de sortida.

La pilota no podrà ésser llançada al porter del seu cantó.

Si fa sortir la pilota per la línia de fons un jugador contrari a la porta atacada, serà el porter l'encarregat de posar-la en joc, tirant-la també amb una mà des de l'àrea de gol.

Sortida de recó o còrner

Si la pilota en sortir per la línia de fons hagués estat tocada darrere per un jugador de l'equip defensor, es concedirà sortida de

recó. Aquesta sortida amb la qual no es podrà senyalar gol directament es farà amb les dues mans i després del senyal de l'àrbitre.

Neutre

En el cas d'un dubte, quan no es sàpiga quin jugador ha estat l'últim a tocar la pilota, l'àrbitre la posarà en joc com al començament del partit però en el mateix lloc on s'esdevingué l'incident.

CAPÍTOL III

FALTES LLEUS

Es considerarà falta lleu:

- 1.^r Que dos jugadors d'un mateix equip ataquin conjuntament un contrari.
- 2.ⁿ Que un jugador es recolzi a les espatlles d'un contrari.
- 3.^r Fer botar la pilota més de tres cops.
- 4.^t Tirar-la entre cames.
- 5.^t Llançar-la, fent-la córrer per terra.
- 6.^è Parar-la amb el cap.
- 7.^è Colpir-la amb el puny tancat.
- 8.^è Retenir-la més de dos segons.
- 9.^è Subjectar-la arran del cos.
- 10.^è Tirar-la amb el peu.
- 11.^è Tirar-la al porter del seu mateix equip en una sortida de línia lateral.
- 12.^è Entrar dins l'àrea de gol.

Concessions al porter

Les faltes lleus n.º 7, 9 i 10 no es consideraran faltes quan sigui el porter qui les faci: ell serà l'únic que podrà repèllir la pilota amb el puny, podrà subjectar-la contra el pit i treure-la amb el peu per evitar que li facin gol, però no podrà llançar la pilota al centre del camp.

CAPÍTOL IV

FALTES GREUS

Constituiran faltes greus:

- 1.^r Fer travetes.
- 2.ⁿ Subjectar un contrari amb les mans o amb els peus per privar-lo de córrer.
- 3.^r Empènyer violentament per l'esquena.
- 4.^t Insultar un jugador.

CAPÍTOL V

SANCIONS

Les faltes lleus es castigaran tirant la pilota amb una mà un jugador contrari del que hagi comès la falta, des del mateix lloc on s'hagi comès, però sense poder tirar a gol.

A les faltes greus s'imposarà una sortida de càstig que consistirà a col·locar-se un jugador contrari al que hagi comès la falta a una distància de sis passes de la porta i tirar la pilota amb les dues mans. Si aconseguix gol serà vàlid. Cap altre jugador que el porter no podrà situar-se entre el que llança la pilota i la porta.

CAPÍTOL VI

DE L'ÀRBITRE

L'àrbitre s'encarregarà de dirigir el partit posant en vigor aquest reglament amb la major imparcialitat i energia; pot treure del camp el jugador que després d'ésser avisat tres vegades reincideixi o el que cometi una falta greu que al seu parer mereixi aquest càstig.

El fall de l'àrbitre serà inapel·lable.

En acabar el partit firmarà una acta, en la qual es donarà compte del resultat i incidències — si n'hi hagués hagut, — juntament amb els dos capitans, els quals podran al mateix temps, fer constar llurs protestes. Aquesta acta deurà ésser lliurada al Secretari de la Junta de Jocs de l'Institut-Escola de la Generalitat.

Extret de J. Tusquets : La religión explicada a los párvulos

Ed. Lumen . Barcelona 1.941

30

LA RELIGIÓN EXPLICADA A LOS PÁRVULOS

LECCIÓN 7.ª

LA LEY Y LOS PECADOS

I. Oración preliminar

Queremos hoy estudiar, — ¡oh justo y supremo Rey! — que para el cielo alcanzar — hemos de cumplir tu Ley. — Con tu auxilio — lo aprenderemos — y tus Mandatos — observaremos.

II. Pasar lista. III. Recoger composiciones.

IV. Preguntar la lección. Nota de aplicación.

Lección de repaso. — Primera parte del avemaría, recitada con ademanes.

Lección explicada. — DIOS NOS HA CREADO PARA CONOCERLE, AMARLE Y SERVIRLE EN ESTA VIDA, Y GOZARLE EN LA VIDA ETERNA.

V. Señalar lección

Lección de repaso. — *Daréis la segunda parte del avemaría (Santa María, etc.), recitándola con ademanes expresivos.*

Lección nueva. — PARA IR AL CIELO HEMOS DE CUMPLIR LOS DIEZ MANDAMIENTOS DE LA LEY DE DIOS.

VI. Explicación

Lección de repaso:

Recite el catequista — y haga recitar a sus párvulos — la lección de repaso, que acaba de señalarles, o sea la segunda mitad del avemaría, con ademanes expresivos. Aclare las palabras difíciles: «pecadores»

= los que desobedecen lo mandado por Dios. Explíqueles la clarísima significación de esta segunda mitad.

Lección nueva:

1. Juego de los diez remeros.

A) *Fin del juego:*

Este juego se propone que los párvulos vivan los *peligros eternos* de faltar a la Ley de Dios.

B) *Material:*

El catequista ha dispuesto once sillas en forma parecida a un barco: cinco remeros por banda, y el capitán entre ambas. Para hacer más completo el juego, puede dar un remo a cada marinerito, y poner un número visible (del uno al diez) en cada remo.

C) *Personajes:*

Son once: el capitán, que puede ser el mismo catequista, y diez párvulos remeros.

D) *Desarrollo:*

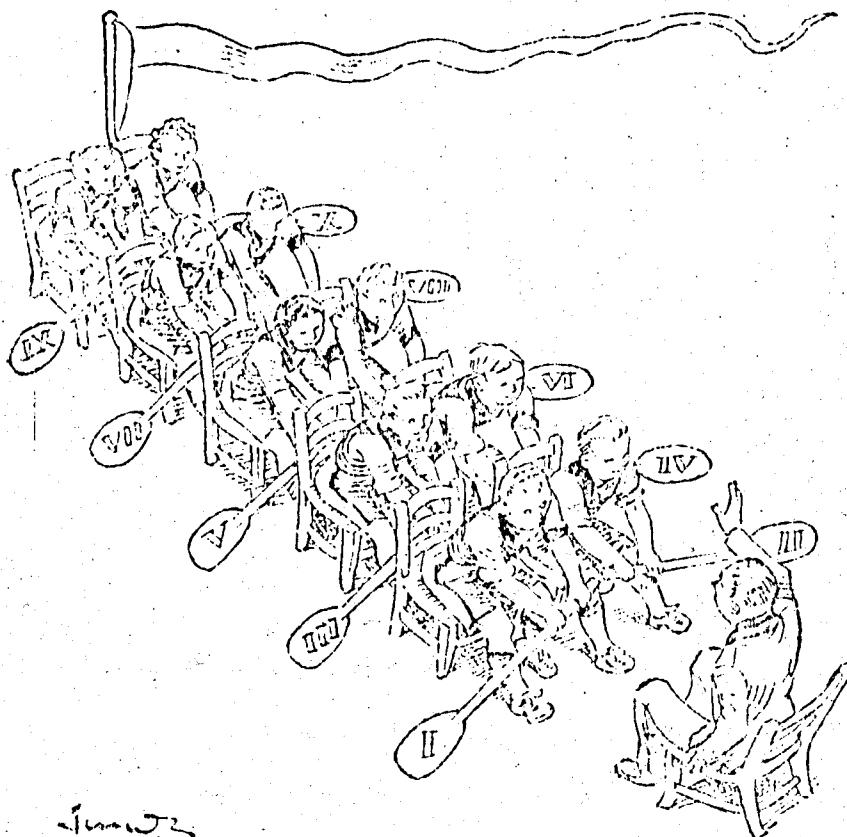
a) Los remeros se sientan por orden: cinco por banda. El capitán se sitúa en su puesto.

b) El capitán dice: «— Remad, marinos míos, — remad, diez Mandamientos, — que si bogáis a una — me llevaréis al cielo.» Y todos reman a una.

c) Un remero cesa de bogar. Por ejemplo, el cuarto. El capitán dice: «— El barco se desvía hacia la izquierda. ¿Por qué no remas, cuarto Mandamiento?» Este responde: «— Porque he desobedecido a mis padres.» El capitán contesta: «— Arrepiéntete, y boga de nuevo.»

d) Así se hace comprender a los párvulos que, al no bogar un Mandamiento, el barco tuerece su rumbo — hacia la derecha o hacia la izquierda — y se desvía de la ruta del cielo. Las últimas palabras del juego pueden ser como un coro de los diez remeros. Dicen: «Marinos, observemos — la Ley por Dios mandada — y hacia el puerto boguemos — de la Patria anhelada.»

El juego se repite hasta que los párvulos lo ejecuten sin vacilaciones.

2. REFLEXIÓN.

Cubrid vuestros ojos con las palmas de las manos, y pensad :
*«Si un marino no rema, la barca se desvía del puerto.» «Si no
 cumple un Mandamiento, no llegaré al puerto del cielo.»*

3. NARRACIÓN.

Fijaos en la lámina y escuchad, muy quietecitos, lo que voy a contaros :

Entre todos los pueblos del mundo, Dios eligió al pueblo israelita, o hebreo, para que de una de sus familias naciera el Salvador.

El pueblo hebreo se vió muy perseguido por las demás naciones. Los egipcios oprimieron a los hebreos y les hicieron trabajar como

P E D A G O G I A

JOCOS D'INFANTS 1930

ELS PRECEPTES DE L'ESGLÉSIA

Chor: ^{Br. moderat}

estafes (man.)

Ruixim, ruixam, re-ruix de valent, bu-fim, bu-fim, les veles al vent. El bé-

sol sembla una barca, un llagut sembla el fossar, i la nostra vi-da sembla un vi-atge per la mar. L'Es-

glé-sia per Crist fundada ens duem al cel com una nau, els re-mitgers són re-saltes, el Sant Pa-re el capità. Ruixim, etc.

al fine

Cap. a pro

Cap i ta, des de la barca... sou l'amo del país de Déu, maneu nos il que conving a vos i a... ben el que convé.

Remant: (Capità:) *Mira enlloc onxe el cel i la*
de l'austràlia a fites de quantitat.

Chor: ^{rit.}

Ruixim, etc.

L. LLETRA DEL JOE.

La lletra completa del Joe és aquesta:

Chor, ho i remant:

Ruixim, ruixim,
 reuenc de valent;
 bufim, bufum,
 les veles al vent.
 El bressol sembla una barca
 i un llagut sembla el fossar,
 i la nostra vida sembla
 un viatge per la mar.
 L'Església per Crist fundada
 ens duem al cel com una nau
 els remitgers són resaltes,
 el Sant Pare el capità.
 Ruixim, ruixam... etc.

Pausa.

Chor lent, aturant els remes:

Capità: dins de la barca
sou l'amo després de Déu;
maneu-nos el que convingui,
vós sabeu el que convé.

El capità (recitat):

Missa entera oïxi el cristià
els diumenges i festes de guardar.

Tots: Repeteixen el primer precepte.

Pausa.

Les variant del recitat del capità són:

No menjen carn els dies d'abstinència
i compliu els dejunis amb paciència.

Almenys per Pasqua de Resurrecció
rebren, ben confessats, Nostre Senyó.

Segons el Dret o la Consuetud
a l'Església doneu vostre tribut.

En la Santa Quaresma i en l'Advent
les bodes no fareu solemnement.

2. ESPERIT DEL JOG.

Pels carrers de Barcelona, he vist moltes vegades els infants jugar a vaixells. Amb pedres o amb sorra de les cases en construcció, feien una mena de barca: un pal, amb un gallardet primari, servia de vela; algunes fustes de remes, i a un pilotet seia el capità. En general feien llur joc amb gran severitat i per llarga estona. Un dia m'acudí de dir-los: "Mireu, aquest joc em recorda l'Església de Jesucrist." I els ho vaig explicar. Arribat a casa, escriví quatre versos propis per al cas. I així va néixer aquest entreteniment pedagògic.

La manera com ha nascut, explica com ha de jugar-se. Cal començar perquè els nois juguin a *barcos*. En veure'ls un convençuts i satisfets, és el moment de refermar llur entusiasme i d'enlairar-los analògicament al món sobrenatural. Tota la pedagogia cristiana recolza en aquest principi: partir de la vida de l'Infant—de la vida espontània, dels seus jocs, rondalles i dalers—i adreçar-la, sense matar-ne ni un batec legítim, vers la Vida eterna. Mentre no hi hagi consciencients i respectuosos observadors de la vida infantil, podrà haver-hi teòlegs, però no veritables catequistes. Tot això és elemental, tots ho sabem; m'excuso, doncs, de recordar-ho.

3. DISCURS PREVI.

Per a vetllades i actes semblants, el joc pot anar precedit d'un discurs da quest caient:

"Fills meus: Us agrada molt jugar a barques. La barca es un tros de fusta

que, a través de la mar, ens duu a un port de llumia. Sembla impossible que una cosa tan petita com la barca pugui avançar, sense enfonsar-se, per una mar tan gran i furient. Però s'explica dient que tothom creu al capità. El capità diu: Que tots els mariners remin cap a la dreta, i tothom empeny cap a la dreta. I si algú el desobeix, com que damunt la mar no hi ha rei ni jutges, el capità el jutja en nom de Déu, i fins pot condemnar-lo a mort. Per això diuen els mariners que el capità és "l'amo després de Déu".

Que us agradaria tenir una barqueta? Molt més bonica és la barqueta de Nostre Senyor. S'anomena la Santa Església, la fa caminar pel mar l'Espirit Sant, el seu Capità és el Papa que enraona en nom de Déu, els oficials són els Bisbes, i tots nosaltres som els mariners. La barca de l'Església va cap al cel que és el port més bonic. Ja en poden venir de tempestats: la barca no s'enfonsarà mai perquè Déu la sosté. Desgraciat del mariner que no vulgui obeir al Sant Pare! Si aquest el tregués fora de la barca, com s'ho faria per assolir el port de salvació! Benaurats, en canvi, els mariners obedients, que tant si fa bon temps com si hi ha tempesta, remen sense parar, sota les ordres del Sant Pare i dels Senyors Bisbes!"

E TUSQUETS.

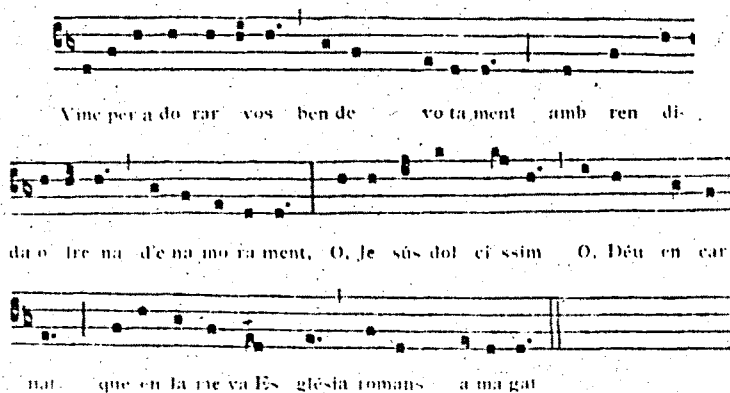

JOCS D'INFANTS

1931

JOC EUCARISTIC

L'EUCARISTIA com motiu principal de la caritat fraterna, com penyora de l'eterna vida, i com a record vivent del drama august, és l'objecte d'aquest joc, que com tots els litúrgics, o de melodia gregoriana, escau més als nens que no pas a les nees. La comprensió del misteri eucarístic és essencial a la cristianització d'una ànima, com l'Eucaristia és essencial en el pla diví de la redempció humana per l'Església. Així tal vegada, diem esperançats, podran servir aquests versos, animats pel gest d'intima emoció religiosa per la melodia gregoriana de què són acompanyats, per fer entrar en l'ànima dels petits, practicant-les ja, aquestes idees teològiques o doctrinals, que ja són en elles mateixes poesia, i la gran poesia de l'amor de Crist a la seva Església.

Vine per a do rar vos ben de vo ta ment amb ren di da of re na d'e na mo ra ment, O, Je sús dol ci ssim O, Déu en car nat, que en la me va Esg lésia romans a ma gat

Cerquem un lloc, on la glòria del campanar parroquial aixecant-se damunt de totes les altres cases del poble sigui ben visible. És dit als infants que en aquestes altres cases hi estan els homes i que en la casa del campanar hi està Déu.

Lavors, mirant tots l'Església canten:

"Vine per adorar-vos ben devotament,
amb rendida ofrena d'amorament,
O Jesús dolcíssim, O Déu encarnat
que en la meva Església romans amagat."

Ara, donant-se les mans, mentre ho diuen i lentament.

"Com formant una hòstia donem-nos les mans
estimem-nos força i siguem germans
tots els qui en la taula del Pare seiem
i a Jesús que és vida mengem i bevem."

S'estreny la rodona d'infants. Cada u posa els braços a l'espatlla de qui té
al costat.

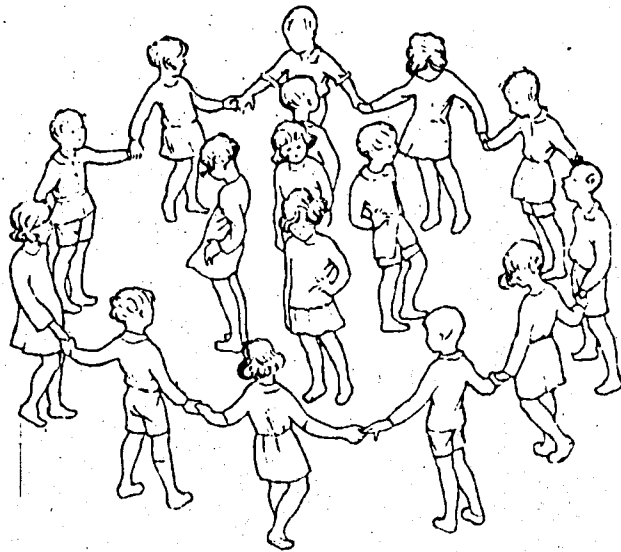

"Per sempre estimem-nos i abracem-nos fort
qui pel Crist sofreixi no veurà la mort,
amics d'infantesa, anirem a Déu
com formant una hòstia dintre del cor seu."

Els infants prèviament designats, cinc o nou, formen una creu al bell mig dels
que formen l'hòstia.

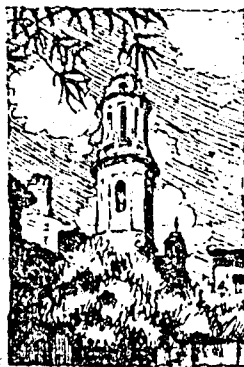
"Recordant al Mestre formem una creu
tron excel·l de glòria de l'Àngel sens pret
on l'Hòstia divina per tots va morir
i el gran sacrifici a Déu oferí."

Els qui estan a l'entorn dels qui formen la creu, s'agenollen davant els altres que romanen drets.

“Adorem la menja que morint s'ha dat
la sang que corria pel nostre rescat:
Creu i Eucaristia! O dolor i dolçor!
augmenta'ns la vida de Nostre Senyor.”

JOSEP FERRÉ

Quaderns d'estudi. Any I. Vol. I. Nº 3. Donembre 1.915

Revista especialment dedicada a mestres i professors.

Publicació mensual del Consell d'Investigació Pedagògica de la Diputació de Barcelona sota els auspicis de la Mancomunitat de Catalunya.

EL JÒC

L'han trobada. Cadascú segons les seves teories, els seus estudis, els seus caires i punts de partida; cadascú, per tant, d'una falsedat poc ençà poc callà, diferent dels altres.

No oblidem que, en essència, enraonem sobre teories i que la veritat d'una teoria és molt relativa sempre, i àdhuc poc segura. Malgrat que cada nova polèmica sia una demostració del fet, els homes no volen tot-hora reconèixer que moltes vegades perdren el temps en discussions i disputes de dialèctica i retòrica pures.

Mes, no solament hi ha teoria; hi ha també l'experiència, el fet; el qual, naturalment, té la seva valor, la seva gran valor biològica i psicològica. I si les teories i definicions tenen molt d'interessant, és degut al sentit i importància que els donen lo existent, l'experiència, la realitat mateixa.

Passi la definició. Ja que ens hem alliberat de totes les preocupacions nostres, els fets mateixos ens deuen provar i justificar llur existència.

Afirmem, doncs, que el joc és un fet. Vetaquí els nostres fonaments, el nostre camp d'operacions i el nostre moment inicial. Del fet es tracta: «de la cosa en si»; no d'un joc especial, no d'un joc d'escacs, ni del de foot-ball, ni del de cartes... El joc espontani. El joc, verament joc, d'animals i d'infants. Aqueixa acció, en general inconscient i, per tal, innocent. Això ens ocuparà en les planes següents.

Com a tribut i respecte a aqueix divinal Senyor que ens endolceix la vida amb son «engany conscient d'ell mateix», o sia, l'Art — el qual també és un joc, com la dança — poso, a tall d'obertura, aquelles paraules d'Eugeni d'Ors, que ens dona definició de l'home, qui treballa i juga amb mots d'expressió tan categòrica com aquestes: «Tot giravolts s'inscriuen dins l'eternitat, dins l'eternitat és on balles, ballari. I, si no fos per una noció obscura d'eternitat, no ballaries...» (1)

(1) La Filosofia de l'home que treballa i juga (12 Glosses de Xenius).

QUADERNS D'ESTUDI

EL JÒC

SON ORIGEN I SA IMPORTANCIA PER A LA VIDA
SEGONS LES DARRERES TEORIES I ESTUDIS
DE KARL GROOS (1)

Ara, llegidor meu, deixa per una estona el teu treball i deixa per una estona tot allò que t'ocupa, que és causa de neguit, de molestia i d'enuig; deixa, per fi, les teves cogitacions, les teves esperances, els teus desitjos... i escolta en silenci aquestes breus paraules meves de pròleg, les quals t'endrecs, amb quin dret no ho sè, però amb la millor intenció.

Aquí, al davant meu, sobre la taula, tinc dues obres del psicòleg alemany Carles Groos, les quals obres tracten, si fa no fa, d'allò que m'ha servit de títol per a aquest assaig humil sobre el joc.

Són llibres de moltes planes, de massa planes per poder resumir tot el que contenen dins l'espai d'un estudi breu com aquest ha d'esser. I hom comprèn molt més la dificultat d'una semblant tasca, s'hi afegeixo que s tracta de veritable ciència exposada amb estil lacònic i amb una concentració gran d'idees.

Per això, algun llegidor haurà d'endeuinar, de segur, moltes de coses que no diem.

Sempre ha estat el crític millor l'home desocupat i en estat d'enteniment i de judici. I especialment aquí, on es parla de teories, l'home de bon sentit comú, en treurà encara més profit.

El tema mateix — el joc — no és gens desconegut. Molt al revés: és cosa força popular. Qui sab si precisament per això cal una limitació del concepte, una definició. Vetaquí el problema. Una definició és justament allò que cerquem, allò que cercaven Spencer i molts altres, allò que també cercava Groos. Es clar que

(1) Das Seelenleben des Kindes. Tubingen, 1913. — Die Spielte der Tiere, Jena, 1907.

PART TEÒRICA. I

«En primer terme, he adoptat per al meu assaig una interpretació més biològica que psicològica» ens diu Groos en el capítol darrer d'una de ses obres. En efecte, així ha estat.

Una interpretació. Per de prompte, l'arrel d'aquesta interpretació està dins l'estudi d'altres interpretacions. Cal, doncs, parlar de les teories principals i de la crítica que'n fa el nostre psicòleg. La necessitat científica exigeix sempre — sia on sia — definicions i teories.

Si volem que la definició del joc sia una documentació severament científica, a base de termes psicològics del tot aclarits, la dita definició esdevindrà difícil de fer. Fins podríem afegir que, almenys per ara, ens és completament impossible.

Del joc s'ha dit que té la seva finalitat dins ell mateix, en oposició al treball que, per ser de veres treball, ha de tenir sa finalitat fora d'ell mateix.

En general són sis les teories donades sobre el joc. Teoria de l'excés d'energia, teoria de l'exercici o del propi desenrotllament, teoria de l'energament, teoria de la catarsi, teoria de la completació i teoria del recreament.

Spencer ens ha dat en el sentit científic l'explicació causal del joc, degut a excés d'energia, *Kraftüberschuss*, *overflow*. Amb els següents termes Groos fa un extracte de la teoria spenceriana. «a) Els animals de perfecció orgànica millor, saben cercar-se llur aliment millor que els d'organisme menys perfeccionat. La conservació de l'ésser dels primers no absorbeix per complet llur temps i llurs energies. Però s'esdevé que adquireixen un excés d'energia vital. b) Com aquests animals han mestret d'energies variades, això els afavoreix l'adquisició de l'esmentat excés d'energia. És natural que, adés amb una casta de reacció, adés amb l'altra, ells gaudiran d'un recreament més llarg. Car existeix la

llel, que l'organ de cada aptitud espiritual es troba, generalment, amb més disposició a ésser actiu altra volta, com més esiona ha reposat. c) Aqueixa acumulació d'energia vol, com és natural, aconseguir un descarregament; i si, per tal, no troba un motiu exterior al qual dedicar una activitat verdadera, arriba a crear una imitació d'aquesta activitat. Aleshores, ix el joc en qualsevol faiso.» I aquí cal afegir, enc que no sia necessari per al nostre assaig, alguna cosa del que l'estètic Groos ens fa assaber molt sovint. La qual cosa és que, segons sos estudis, ha estat el poeta alemany Schiller, el primer que en ses lletres «sobre l'educació estètica de l'home» donà poètica expressió al pensament aquest: l'animal ha estat dut al treball seriós per la necessitat, més al joc per un excés d'energia vital. De manera que Spencer ho hauria pres de Schiller, segons el Dr. Groos, gran admirador del gran poeta i, per tal, una iniqueta polèmica, si fa el cas. Sens dubte, segons Groos, en aquesta teoria de l'excés d'energia, hi ha moltes coses oposades, les quals fan que no pugui ésser acceptada.

El concepte de l'imitació, malgrat de sa importància, no's pot entendre a tots els jocs, si es tracta de l'imitació dels actes dels grans. Perquè hi ha també una imitació de l'activitat seriosa propia — imitació que cerca una canal on vessar l'excés de força. En aquest cas — com s'esdevé amb Tarde i Baldwin quan parlen d'imitació — la teoria, des del punt de vista psicològic, podria passar. Mes, no és tal el sentit que Spencer va imprimir a sa teoria de l'imitació.

Un altre punt, continua Groos, sobre el qual no puc anar junt amb Spencer, és son concepte de l'excés d'energia, nucli verdader de tota l'explicació. Aquest concepte suposa, conforme la definició de Spencer, una llarga estada en repòs de l'activitat de que es parla. I l'experiència ens ensenya que semblant suposició, si bé moltes vegades és vera, no és sempre del tot necessària. Un moix jove que s'ajeu en terra, cansat de jugar, igualment es posarà a córrer darrera una pilota. No cal suposar un altre estat d'ener-

gia per produir el desprendiment de moviment de collir; igual que'l moix vell, el qual, al veure una rata, corre darrera d'ella, amb desig d'agafar-la.

Es precis, doncs, segons els experiments, modificar la teoria de Spencer. Harvey A. Carr, catedràtic de l'Universitat de Colorado, en la seva obra *The survival values of play*, escriu el mateix pensament de Groos. I és: que no cal suposar, per a l'explicació del joc, una energia ja existent i reservada, sinó que precisa entendre que ens trobem davant una facultat especial de poder fabricar, de pressa i amb facilitat, energia que encara no existia abans. Causa d'aquesta espontania producció, seria un impuls qui ve, sovint, de fóra. I si això ho volem aplicar a l'exemple del moixet, podrem dir que les condicions del sistema nerviós possibiliten que l'impuls de fóra meni l'energia als centres nerviosos motors i aconsegueixi la descàrrega. Dues menes hi ha d'aquets impulsos qui vénen de fóra i qui intervenen en la producció d'energia: els uns són els impulsos hereuats, i els altres, els impulsos de les reaccions acostumades. Així, diu Carr dins l'obra esmentada: «L'exercici engendra costums i el costum significa un estat de disposició funcional per a una certa reacció.»

Amb aquets motius exteriors s'apleguen els del centre nerviós, estats d'excitació especial, causats per grossos canvis interiors, que s'troben, molt sovint, en el temps de la creixença. És inestimable l'importancia de les fonts d'energia del centre nerviós; i, malgrat que no ens sia permès desiriar per complet les dues fonts, perquè s'influeixen mutualment, queden prou definides i com a factors de més qualitat les disposicions d'herencia, de les quals, probablement, tindrem ocasió de parlar.

La teoria de l'exercici preparatori dona una explicació teleològica del joc. Per de prompte, son nom mostra que's tracta d'una finalitat biològica; i fóra, d'altra banda, cosa estranya en el món dels organismes, que per aquests no tingüés el joc importancia, tenint-la, sense cap dubte i segons la teoria que anem a

exposar, per a la conservació de l'especie. Dins la teoria de Spencer no trobem aquest pensament. Aquí és on comencen les idees, fonamentades sobre llargs estudis i experiencies de Groos; qui, valent-se de les observacions de Schneider, ens fa veure dues castes d'animals: instintius i iniciatius. Els primers arriben al món més o menys perfeccionats i ben aparellats per a la lluita per l'existencia. Els segons — i amb ells l'infant — no vénen ni preparats ni perfectes. Però tenen un temps — durant el qual no poden viure tots sols — de joventut, és a dir, d'evolució i creixença. I com més se prolonga aquest temps d'aprenentatge, més fructuosos esdevé.

Troblem també en els organismes més perfectes disposicions innates com són les de l'alimentació. En aquest cas, els actes exteriors tenen més llibertat: existeixen els instints, més han mester de més perfeccionament i complementació. La diferencia aquesta la veurem ben clara si comparem les formigues, per exemple, amb l'infant nat de l'hora. L'infant, per si sol, no pot aprendre, no pot ajudar-se ell mateix. Això no vol dir que hagi de venir tot de l'educació externa. Té d'haver-hi iniciativa. Cal alegir a lo heretat, lo adquirít. I, en primer terme, tal procediment es realitza en el joc. Ara, si ens demanem quines energies possibiliten aqueixa iniciativa hem de reportar el que diguérem de la teoria primera. Té d'haver-hi un motiu per als instints heretats, al qual que necessitat d'ocupació en l'època de la creixença. Més endavant ja veurem de quina manera tot això es realitza.

I també aquí comprendrem l'importancia de l'instint d'imitació des del punt de vista biològic. Car el joc aporta a l'organisme l'estimulació necessaria per a sa creixença.

Una explicació del tot diferent, anc que sia també des del punt de vista biològic, ens dona la teoria de l'enervament. L'idea base, representada per Stanley Hall, Allin i Gullick, n'és aquesta: així com hi ha la llei fonamental biogenética, la qual diu que cada individu passa per tots els estats d'evolució que sa especie

Després d'haver exposat els teòrics més importants sobre el joc, mireu, a tall de resum teòric, la teoria de Croos, per tal de poder, après, parlar dels estudis pràctics i experimentals que s'han realitzat.

Després d'haver exposat els teòrics més importants sobre el joc, mireu, a tall de resum teòric, la teoria de Croos, per tal de poder, après, parlar dels estudis pràctics i experimentals que s'han realitzat.

Després d'haver exposat els teòrics més importants sobre el joc, mireu, a tall de resum teòric, la teoria de Croos, per tal de poder, après, parlar dels estudis pràctics i experimentals que s'han realitzat.

Després d'haver exposat els teòrics més importants sobre el joc, mireu, a tall de resum teòric, la teoria de Croos, per tal de poder, après, parlar dels estudis pràctics i experimentals que s'han realitzat.

Després d'haver exposat els teòrics més importants sobre el joc, mireu, a tall de resum teòric, la teoria de Croos, per tal de poder, après, parlar dels estudis pràctics i experimentals que s'han realitzat.

Després d'haver exposat els teòrics més importants sobre el joc, mireu, a tall de resum teòric, la teoria de Croos, per tal de poder, après, parlar dels estudis pràctics i experimentals que s'han realitzat.

Groos pretén haver trobada aquesta valor en l'utilitat indirecta que els jocs assolixen com a exercicis i preparatius, no tan sols dins l'ordre físic mes també dins el psicològic. Dues categories n'hi ha: la una enclou totes les activitats d'una valor biològica directa que capaciten l'animal per resistir la lluita per l'existència (*struggle for life*); l'altra abraça totes les activitats de valor indirecta preparatoria o educativa. Molt fàcilment hom dedueix que les últimes no van darrera les primeres en importància, car l'evolució espiritual no reb millor son avenç sota les condicions de la lluita per l'existència real, ans hem de cercar l'adquisició de les experiències en el període de joventut i en els intervals d'exercici i preparació que fins i tot en éssers adults podem observar.

Els criteris d'aquest concepte — que així hem trobat — del joc, són de naturalesa objectiva. Exercici i preparació esclaten de les disposicions heretades, al revés de l'exercir i provar lo aprés en l'examen seriós de la lluita per l'existència. Per ventura algú dubti al classificar com a joc totes aquestes accions impensades de la formació i perfecció de si mateix.

Des del punt de vista psicològic el concepte de joc serà un poc més estret, si bé en les accions d'exercici podem trobar el que psicològic, comú a totes elles. Aquest rastre o índici psicològic és — segons Groos — el gaudi acompanyant de tals accions. Tot procedir animal surt, si és motivat psicològicament, del desig d'haver gaudi i decantar l'enuig. Aquesta és la finalitat del procedir animal des del punt de vista psicològic. D'altra banda, la finalitat biològica és la perseveració de la casta. L'harmonia de les dues compòs, en el món orgànic, una de les més grans i fonamentals finalitats. La valor del gaudi esmentat consisteix en un plaer que s'aroba enmig de l'esfera del joc. Hom juga per jugar... Millor dit: una acció té caràcter de joc si, des del punt de vista psicològic, és causada per la satisfacció que en ella mateixa s'aroba. Cal cercar, doncs, les fonts del gaudi del joc en la satisfacció que segueix a una descàrrega de la necessitat d'acció.

Les causes vertaderes del joc són els instints innats i les necessitats. I permet-me ací, el bon llegidor, de dir algunes paraules dels instints. De conformitat amb els filòsops i psicòlegs de més anomenada, dins les obres de Groos llegim: no hi ha cap dubte que existeixen instints heretats. Eren Lamarck i Darwin els qui amb llurs teories de l'herència i de lo selecte natural, donaven una crítica positiva del concepte dels instints en general, crítica positiva que es basa sobre tot damunt l'experiència pràctica. Darrerament és el neo-darwinisme d'August Weismann, ço que, en sa nova teoria de l'herència, barata quasi per complet els teoremes de Lamarck i Darwin. Mentre aquests darrers diuen que el traspàs de propietats adquirides és l'explicació dels instints, Weismann sosté que es tracta de processos de selecció i que la rel dels instints no devem cercar-la en l'exercici de la vida de l'individu, sinó en les variacions de gèrmens. Ell pretén haver trobat en els cromosomes — parts del nucli d'una cèl·lula — i per al traspàs, una substància que anomena *plasma-germen* («*Keim-plasma*»). Sens dubte, Weismann ha desacreditat del tot, amb aqueixa teoria, la fe en el traspàs de propietats adquirides i ens ha obert, per tal, un aspecte completament nou, en filosofia, ètica i sociologia. Resta ja dit que la majoritat dels psicòlegs està unida a la teoria de Weismann, sinó completament, almenys en sos principis fonamentals. Cloguem, doncs, aquesta dijressió dient que instints són activitats reflexives complicades. Com ens ho mostra Weismann, solament un hom pot explicar la finalitat de reflexe i instint per mitjà de la selecció.

Per als interessos de la psicologia del joc, encara cal tenir en compte lo següent: l'acció de l'instint es un possible per a la fi de la conservació de l'especte. Les accions d'animals i d'homens són instintives quan són produïdes per representacions de fi sense motius.

Amb aquesta cixutesa de mots tenim de contentar-nos; únicament eis hem posat així per tal de facilitar el millor enteniment a la teoria de Groos. I no voldriem que d'altra faisó fossin presos.

Doncs bé. Ja coneixem les causes del joc. Biològicament, les tenim en la teoria de l'exercici preparatori i en la de l'excés d'energia; psicològicament, les tenim en els instints, que ixen de les cèl·lules per mitjà d'herència i d'evolució. Manca parlar ara, amb més estesa, del «parquè» del joc. L'animal adult té de resoldre una flota de problemes vitals molt importants. Són els principals: una utilitat, lo més perfecta que es pugui, de son organisme; i un comandament absolt sobre el propi organisme. La realització d'aquestes solucions serà assolida, segons Groos, mitjançant l'exercici; i, com se tracta de l'organisme inconscient, s'esdevé que l'exercici també ha d'ésser-ho inconscient. I ja tenim el joc.

Hem arribat al cap de la part teòrica i podem resumir la teoria groosiana del joc amb aquests paràgrafs:

1) Cada ésser viu porta al món amb ell mateix una quantitat grossa de disposicions innates, les quals disposicions indiqüen son procedir en manera congruent. Porta ensems, un impuls d'activitat, que, especialment hom el pot veure en el temps de la creixença, el qual impuls un repòs anterior afavoreix sens ésser-ne condició necessària. L'esmentat impuls s'atropa en els animals d'organització més perfecta com un dels atributs innats de llur naturalesa orgànica.

2) En els animals d'organització més perfecta, els reflexes i instints innats no basten, malgrat que sien indispensables, per al compliment de llurs complicats objectes de la vida.

3) Els animals *superiors* tenen una època de joventut, és a dir, un temps d'evolució i de creixença, dins el qual no poden viure assolits; i si viuen és mitjançant l'esment (produït també per disposicions innates) dels pares llurs.

4) Aquest temps de joventut té la finalitat de fer possible l'assoliment de les acomodacions necessàries per a la vida, que no han estat fetes indispensables per les maneres de reaccions innates.

5) L'exercici, així possibilitat, pot fer-se de mena diferent. Una, molt important i ensems la més natural, consisteix, que les jaents de reacció heretades — sostingudes per aquella im-

pulsiva necessitat d'ocupació — perseguen elles mateixes l'activitat i hi preferen el motiu de nous assoliments de manera que es fan acomodacions i, sobre tot, nous costums de reacció sobre la basa heretada.

6) En moltes castes d'animals, especialment a la joventut, mostra's aquesta mena de perfecció última, per un jaent molt fort cap a l'imitació, amb un conexe molt íntim o semblança dels costums i capacitats de les generacions antigues.

7) Quan l'individu que creix, amb un impuls propi i interior amena ses disposicions cap a l'activitat, evolució i perfecció sense una fi que estigui fóra d'ell i pugui ésser explicada, tenim aleshores davant nosaltres el fenomen més original del joc.

ALFRED HESS (Trad. de J. ESTELRICH)

(Seguirà)

 EL JOC

del científic punt de vista psico-biològic estant. Però les circumstàncies i les fites estretes d'aquest treball no ens permeten — i bé ens en sab de greu — donar compte d'aqueixos estudis tan interessants, havent d'accontentar-nos amb els llurs resultats.

Diguérem que l'explicació teleològica del joc ens amena a la teoria de l'exercici preparatori, que els animals en el temps de joventut tenen ocasió d'exercir-la. En els estímuls dels instints heretats i en la necessitat d'ocupació trobarem la rel biològica del joc. L'animal no juga — diu Groos — perquè és jove, sinó que és jove per poder jugar.

El psicòleg alemany fa dels jocs dels animals la sistematització següent:

- 1) Jocs experimentals.
- 2) Jocs de locomoció.
- 3) Jocs de caça:
 - a) Amb la presa viva.
 - b) Amb la presa viva aparentment.
 - c) Amb la presa morta aparentment.
- 4) Jocs de lluita.
 - a) provocació, baralla entre animals joves.
- 5) Jocs d'amor:
 - a) Jocs d'amor d'animals joves.
 - b) Arts del moviment.
 - c) Mostra de colors boniques i rares.
 - d) Producció de sorolls i sons.
 - e) Coquetejar de les femelles.
- 6) Arts constructives.
- 7) Jocs de capturar objectes.
- 8) Jocs d'imitació i jocs socials.
- 9) Curiositat.

Per de prompte, podem dir que Groos esdevé aquí força especialista. El motiu d'això cal cercar-lo en lo novell de son assaig. Si bé ho mirem, no ens serà difícil d'entendre que es tracta d'una ciència nova que té, per tal, equivocacions i imperfeccions. Però

 QVADERNS D'ESTUDIS

EL JOC

SON ORIGEN I SA IMPORTANCIA PER A LA VIDA
SEGONS LES DARRERES TEORIES I ESTUDIS
DE KARL GROOS

II. DEL JOC EN SI MATEIX

Hem parlat fins ara de la teoria del joc, de son origen i de sa importància teleològica. Parlem, doncs, del joc en si mateix. Groos ha estat el primer esquematitzador i organitzador de tot el material pertocant als jocs, i en especial els dels animals. En son llibre trobem abundant d'experiments fets pels zoòlegs més coneguts. Cosa nova del tot és observar els animals — com ho ha fet Groos —

i per raons de curiositat, més que de precisió, he copiat l'esquema.

Els gavells més grossos i importants són: els jocs d'instint que abraça tota la caça, moviment i lluita; els jocs d'imitació que solament els trobem en els animals d'organització més perfecta; i els experimentals que porten el més clar i definit caràcter de joc. Els jocs d'amor constitueixen una secció assolida.

Entre els jocs dels homes trobem dues categories. Amb uns s'exerciten els processos generals de la vida mental, com són la percepció, la vida motriu, la ideació, el sentiment...; els altres se refereixen a funcions especials, com la lluita, la caça, l'amor, la sociabilitat i la imitació (1).

No ens és possible detallar ni discutir aquí tots els problemes que brollen de l'agavellament i classificació dels jocs. Les qüestions biològiques i psicològiques que aquí hauríem de resoldre, han mester un estudi especialitzat i pròxim. Es com si acabéssim de fer la descoberta d'un novell continent científic. Hem de limitar-nos a veure tot allò que es pot destriar d'estant del nostre vaixell espiritual; ovi-rem muntanyes, planúries, rius... tot un aplec enigmàtic... Per avui, aïmenys, la nostra tasca és finita; i tornem a casa nostra amb fretura d'aclarir, de desvelar, de conèixer aquest desconegut grandios... Citem-nos, doncs, a explicar les expressions de Groos acceptades.

Els moviments d'animals joves, pel qual mitjà aquests animals adquireixen comandament sobre els seus òrgans propis i també sobre els objectes exteriors, són l'experimentació. En els jocs experimentals és satisfet l'impuls d'ocupació. Veiem que hi prenen part, aquí, l'atenció i l'enteniment. L'experimentació evolucionada significa un motiu de progrés i conté, per tal, una valor incalculable per a la perfecció d'individu i espècie.

La lluita per l'existència amena l'animal jove als jocs d'instint. Una tal lluita, enc que no en les formes tan clares i llampanes de

l'animal adult, ja comença amb el primer halè. Així, el temps preliminar de la vida està dedicat gairebé exclusivament a l'alimentació; més endavant vindrà el moviment d'un lloc a l'altre. Aquí es tracta d'un fenomen d'acomodament. Els jocs de caça, de lluita, etc., són encara purament d'instint. En abundor tenim proves, que no és això còpia de les accions dels vells o adults, sinó que ens trobem davant d'un motiu més essencial, l'origen del qual veiem, amb Weismann, en els cromosomes, és a dir, en el traspàs d'aqueixa facultat en el moment de la fecundació de l'individu novell.

Darrerament, atribuïm als jocs d'imitació. La gran importància biològica d'aquest instint d'imitació es troba en l'auto-exercici de l'animal jove per tal de conservar els costums de vida de la seva casta. Tant com l'animal és iniciatiu, tan gros serà el que els animals hauran après i assolit mitjançant l'exercici propi. La formulació de Baldwin, que anomena això el traspàs social en semblança del traspàs fisiològic, ho expressa admirablement. La influència dels jocs d'experiment és evolucionadora, mentre que la dels jocs d'imitació és conservadora pertocant a l'espècie.

Els jocs d'amor sol·liciten que els dediquem alguns mots a posta i apart. Groos és de parer que es distingixen dels altres jocs en lo següent: és que en aquest cas no es tracta tan sols d'un exercici preparatori de disposicions instintives, sinó d'una activitat vera i real. Amb tot i amb això, són anomenats jocs; hem de cercar-ne les raons. On, estem davant el problema del selecte sexual. Darwin explica els fenòmens que acompanyen els jocs d'amor, com producte del seu principi segon d'evolució, el principi del selecte sexual. Notem aquí dos fenòmens diferents: els efectes del selecte que ixer de la lluita física dels mascles per conquerir la femella; i el conreu de caràcters que se són formats per la predilecció de les femelles envers propietats o capacitats especials. El que ens interessa és el darrer fenomen: és el principi teleològic de la teoria del selecte. Wallace, que opina contra la teoria darwinista, declarant d'origen completament biològic els fenòmens de predilecció, és el pretext de les requestes de Groos, les quals el condueixen a una rectificació de

(1) Aquesta sistematització és de Claparède; i la còpia que presentem, juntament amb les teories de Groos i de Carr, trobem que ens presenta la més acceptable classificació dels jocs dels homes.

les teories de Darwin que es cristal·litza en els següents paràgrafs: «Hem de fer distinció entre les raons d'explicació biològica (que demostren el problema del punt de vista teleològic estant, el qual barata l'acomodament al gust de la femella amb altres maneres d'acomodament) i les que tenen la llur base en l'aplicació de les teories fisiològiques. Pertocant a les colors i altres ornaments dels animals, la selecció sexual de Darwin no té la transcendència que aquest va donar-li. En el fet de la fecundació no existeix un jui estètic conscient, ni comparança ni selecció. Fins i tot hem de rebutjar la idea de l'escolliment conscient del més valent o més fort. Això no vol dir que els crits de les aus, per exemple, no facilitin una fecundació, puix ha estat així ben vist i observat. Amb tot, cal modificar essencialment la teoria darwinista. No serà un selecte reflexiu, mes sí un selecte objectiu. De manera que, psicològicament, no podem negar una sensació sexual a causa de tals crits. A més, hi ha un altre moment que sembla tenir la seva importància. I és: la complicació del descarregament sexual, adés per mitjà de la fugida, adés per un altre... Hem de suposar en la femella un instint de repulsió que té la seva fi en l'exaltació dels nervis per a una fecundació més fèrtil. Aquí trobem els jocs propis d'amor. El ball, el vol i el cantar, la color i les formes, tot serveix per retre aqueix instint, que és el llac fonamental de la llei de la conservació de l'especie.» Aquí trobem una teoria novella — almenys en sos caires principals — que modificarà moltíssim la llei de Darwin sobre la conservació de la casta. Si són o no jocs aqueixos fenòmens, és més aviat preocupació de la dialèctica; puix veiem aquí joc i acció real en un aplec inseparable. I com se parla del fet i no de les paraules, deixem la discussió pels altres. Advertint, que Groos ha inclòs dins de cis jocs aqueixos fenòmens.

A tall d'orientació sobre els jocs dels homes, llegim de la classificació dels mateixos, en el llibre de Claparède *Psicologia de l'infant i Pedagogia experimental* (I) un parell de paràgrafs

(I): Vegeu la traducció castellana de D. Barafés.

importants. Departim: a una banda, jocs sensibles, motors i psíquics; a l'altra, jocs de lluita, de caça, socials, familiars i d'imitació. Els jocs sensibles comprenen tota casta d'experiments sensorials, tals com la producció de sons, l'examen de colors, etc. Els jocs motors desenrotllen la coordinació dels moviments com els jocs de destresa, bales, pilota...

Els jocs psíquics són departits en dues classes: intel·lectuals i afectius. Jocs intel·lectuals són aquells que fan intervenir la comparança o el reconeixement, l'associació per assonància, l'enraonament: reflexió, invenció, imaginació. A més és inclòsa amb ells la curiositat. D'ella Groos diu que és un experiment intel·lectual o un joc de l'atenció. I Claparède, molt a punt, comenta aqueixa curiositat de l'infant, el qual — afirma — és curiós pel plaer d'ésser-ho, el mateix que la curiositat del savi que ho és per saber. Per ventura el saber no és plaer?

En els jocs afectius el plaer es troba en la suscitació d'emocions, anc que no sien agradoses. Molts de jocs desenrotllen el sentiment estètic, com el dibuix, pintura, modelat, música. La por produeix també alguns jocs, igual que l'exercici de la voluntat, quan hom se conté d'obrar i parlar, el qual exercici, segons Bain, és la primera passa cap al pensar.

Els jocs de funcions especials ja són massa coneguts. No importarà, per tal, que hi perdem el temps. Però hem d'esmentar els jocs d'imitació, perquè gaudeixen d'una importància major que la dels altres jocs pertocant al desenrotllament intel·lectual.

Amb això hem volgut demostrar i justificar, d'uniformitat amb la teoria biològica, que cada categoria de jocs és l'exercici preparatori d'una activitat o funció útil corresponent.

Som a les acaballes d'aquest petit assaig. Hem exposada aquí la opinió científica sobre el joc; hem descrit els caires de la carrera teòrica... El que volem era despertar i promoure un viu interès per a l'estudi pràctic i real del fenomen del joc; volem demostrar que el joc (que als ulls de la vulgaritat és objecte de tant de menyspreu

tem a tall de guia i base de les nostres recerques sobre el fenomen del jòc, mentre aquella sia en conformitat amb la realitat que ens envolta.

Per últim, parlem una miqueta del concepte del jòc que podem formular, amb el diccionari de Eisler, de la manera següent: jòc es, en diferència al treball, cada una de les activitats que s'exerceixen per la seva fi pròpia, sense una fi fòra d'ella, i purament per satisfer les ganes d'alguna cosa, les quals existeixen junt amb ella.

Efectivament; si demanem a un infant per què juga, ell ens respondrà: perquè tinc juguera, perquè m'agrada, perquè vull jugar. El jòc, per tal, té la seva fi en si mateix. I deduïm: tot allò que té la seva fi en si mateix, és jòc. Així ho fan Groos i molts d'altres.

L'art, d'aquesta faïso, és jòc, per tal com té la seva fi en si mateix. I dins la psicologia s'ha pogut provar com la estètica ix del jòc, anc que no de la manera assenyalada en la teoria darwinista. Demanem a l'artista per què exerceix la seva art i — si diu lo que sent — ens respondrà el mateix que l'infant: perquè m'agrada, perquè vull fer art.

Quan veiem córrer un ca de banda a banda de la cambra esperant que el deixaràn sortir aviat al carrer; si d'ell poguéssim rebre contestació a la pregunta «per què fas tot això?» de segur que també ens diria: «perquè m'agrada».

Mes, el voler o l'agradar a algú una cosa qualsevulla, en realitat no diu res de la cosa. Es una afirmació de la cosa; però, no cap explicació. Ara, si no tenim cap explicació del fet ¿com podem saber res de la seva finalitat? I és aquí on me sembla errat el concepte del jòc; no a tall de concepte pur, sinó com aplicació al fet, a la realitat. El concepte pur no té més mèrit que el de donar nom a alguna cosa desconeguda; la seva valor consisteix en la seva aplicació. De manera, que tot l'estudi de Groos fonamentat en fets i experiments, resta intacte, sia el que sia el concepte pur amb què comença el dit estudi.

Això del punt de vista estant del psicòleg i del biòleg. El

i apar inútil per al desenvolupament de la societat, dels homes i de la vida) posseeix una gran valor biològic i psicològic; vollem retrè aqueixa cohort regressiva que es dirigeix, sobre tot, contra el jovent, de l'infant i de l'esperança nostra en ell; i vollem, darrerament, oferir, donar i ésser guies — no doctrinaris!

El jòc de l'infant! Vetaquí el problema capitalíssim. Ja hem provat objectivament, científicament, la valor pràctica d'aquest jòc. I la conclusió és aquesta: que si cadascú, per son compte, estudia el fenomen,aurà un dia dins les mans nostres la clau de l'organisme de l'infant; i que, si coneixem aquest organisme, més fàcilment trobarem el viarany de sa millor evolució.

Fins ara, l'estudi particular de l'infant ha deixat molt poc lloc i menys temps per a l'investigació dels fonaments i finalitats del jòc. Unicament el psicòleg s'ha dedicat a aquesta investigació. El psicòleg, però, ho esguarda d'un punt de vista massa generalitzador. La tasca pertany més aviat al pedagog, que ho veurà i ho dirà millor i arribarà al convenciment que sa influència sobre l'infant és més eficaç i més duradora si ha sabut exercir la seva diligència educadora en el jòc mateix, en aquest moment de més perfecta confiança de l'infant; en aquest moment en què no es pateix cap obstacle, sia de la voluntat pròpia, sia de contradicció orgànica; en aquest moment en què l'infant mostra espontaniament ses facultats, sense que el pedagog hagi mester d'un aparell qualsevol assenyalador, per exemple, de la fatiga mental...

Que aquesta mena d'educació és factible ho demostra l'enunciació d'un nom tot sol: Montessori. Per sort, aquí, a Barcelona, podem veure-ho clar i llampant. Tenim una «Casa dels Nens», fundada per la Diputació, que en el poc temps que funciona ens fa concebre una confiança sincera en el sistema montessorí.

L'esmentat exemple pràctic me sembla la crítica millor de les teories de Groos. L'experiència ens ensenyarà si és equivocada o no. No ens trobem en el cas de discutir mots. Tampoc prenem la opinió de Groos com a doctrina; ans bé, creiem que, amb el temps, caldrà tal volta modificar-la moltíssim. Però, avui per avui, l'accep-

filosop, però, no se'n acontenta, millor dit, no se'n deu acontentar. ¿Com pot tenir el joc la seva fi en si mateix, si té una fi biològica i psicològica? En què quedem? O una cosa o l'altra.

Groos ens ha ensenyat que el joc posseïx sa fi biològica; amb això nosaltres ja en tenim prou. El joc de Groos (és a dir: el concepte del joc segons Groos l'aplica) té sa fi, una fi molt decantada del joc mateix.

Hi ha una altra qüestió. I és: de si el joc té sa fi en el que l'exerceix, en el que juga. La nostra investigació ens demostra que el joc és una necessitat orgànica. El que juga sent aqueixa necessitat en el moment del joc. No tenim cap dret ni cap raó per dir que, per tal com el joc és una necessitat de l'organisme o de l'individu, tingui la seva fi en si mateix. El joc com a joc, és a dir, com a fet orgànic, és inconscient i, per tal, no té cap fi per al que juga. La recerca de la fi del joc en el joc mateix, és la recerca del joc en el joc. *Nihil est sine ratione cur potius sit, quam non sit*, deia Wolff, el filosof. I anc que no es tracti aquí de la causa, sinó de la finalitat, la llei és la mateixa i, com se suposa, exigeix la mateixa condició.

En parlar de la fi propia d'una cosa determinada, establim el punt d'eixida de cada juí i de cada definició, fent sempre comparança o relació amb nosaltres. I pertocant a nosaltres no hi ha cap finalitat que no sia creada per nosaltres. «Tot coneixement té una finalitat. Això de saber per saber, no és, digui's el que es vulgui, sinó una tètrica petició de principi...» Així parla Unamuno en el seu assaig sobre *El sentimiento trágico de la vida* i té molta raó. Perquè tenim al davant un joc de paraules que en absouït no ens diu res.

Vol dir, doncs, que fi en si mateix, és fi creada per nosaltres considerats com individus. Per l'individu la finalitat és una necessitat, tant si se'n dona compte com si no se'n dona. En general conseqüència, si parlem de la fi d'una cosa en si mateixa, volem dir fi única per a nosaltres com individus.

A més, hi ha per a nosaltres una altra fi; aquesta és d'una

valor real. Però, tal nosaltres significa l'abstracció de nosaltres, això és, nosaltres com a conjunt d'individus, com a societat. El concepte del joc existeix solament per al que juga i, en cas tal, significa: activitat individual sense cap fi per a la societat. El joc és propi de l'individu, per tal com cada individu, cada consciència individual únicament té com a «ultima ratio» aquesta consciència mateixa i no res menys. Nosaltres com a societat devem acceptar aquest concepte del joc, talment el defineix, talment l'experimenta l'individu. Perquè no existeix l'altre concepte del joc, menyspreat per ésser joc, en comparança amb el treball que podríem anomenar-lo el joc de la societat!

Resteu així discutint amb simples paraules societat i individu. I es tracta de l'ésser propi de cadascú, dels seus jocs, que són el seu voler i la seva necessitat: Eugeni d'Ors ens ensenya. «I si no fos per una noció obscura d'eternitat, no ballaries».

«Una noció obscura d'eternitat...» Deixo caure la ploma... Una bona estona vaig romandre encara assegut, esguardant la llumyanía. Ja no pensava en el concepte del joc... Quan baixava els ulls vaig llegir en el llibre davant meu obert: «En tota mena de treball i en tota mena de joc s'hi amaga una lleavor d'eternitat». Això era el meu consol...

ALFRED HESS (Trad. de J. ESTELRICH)

REVISTA DE REVISTES

Fa notar la diferència entre el joc (durant el qual la naturalesa emotiva de l'infant és activa) i el lleure, el qual no hem de confondre amb el joc. Ja havem dit les excel·lents qualitats d'aquest per al desenvolupament de l'activitat emotiva infantil. Curtis afirma que un infant pot jugar impunement amb companys que serien perillosíssims en el cas que passés amb ells una estona de lleure. Tots els vicis de infantesa els desonrotlla el lleure i tot ço que previngui aquests moments inactius, prevé també el vici. I aquesta missió transcendental del joc és la que ha donat importància als problemes dels camps infantils de divertiment on els nens poden passar les hores vagatives quan l'Escola es tanca. Assenyala els efectes nobles del lleure, que engendra la vagància i provoca la recerca d'una vida fàcil, que trobem en la mendicitat, el joc, el robatori o qualsevol dels mitjans immorals de procurar-se la subsistència. Fa sobresortir la importància de l'esbargiment si convenim amb Kidd, que les nacions que sobreviuran no es determinaran pel grau intel·lectual o físic, sinó per la seva rectitud moral.

Tot joc és una conducta social. En el joc, el nen que és un agent lliure, no subjecte a la tutela dels preceptors, manifesta el seu caràcter actuant independentment, segons les indicacions del seu esport. En el joc l'interès del nen es desplega en tota la seva intensitat i mostra amb nuesa les seves característiques.

Referint-se al problema de la direcció del joc, assenyala l'avençatge de introduir-hi un govern, car altrament és freqüent la visita d'altres infants que fumen, blasfemen i expliquen contes deshonrestos. Un camp sense govern, doncs, no està en veritat sense direcció, sinó que de fet la tenen aquests joves extraviats que sombren la mala llavor entre els altres. Demés encara, el perill de la barreja de sexes és imminent i les conseqüències immorals que se n'esdevenen poden ésser nocives.

El director d'un camp no té de fer sinó organitzar els jocs, però la llibertat de l'infant no es minva en res. Recomanava que la direcció sia donada a una persona culte, perquè els nens, moguts de l'instint d'imitació, es procurin unes habituds pòlides. Demuestra l'eficàcia d'aquest sistema, el tracte amb els nens que juguen en els Kindergarten per la distinció que hi podem notar.

L'eficàcia del joc sobre l'expressió dels impulsos impetuosos és

QVADERNS D'ESTYDI

REVISTA DE REVISTES

EL JUEGO Y LA FORMACIÓN DE LOS HÁBITOS Y DEL CARÁCTER. SEGÚN H. S. CURTIS. *Boletín de la Institución Libre de Enseñanza*. Madrid, septiembre y octubre 1918.

L'autor dona una síntesi de la part de la obra de Sir Henry S. Curtis «Education Through Play» que es refereix a l'educació de l'hàbitud i del caràcter per mitjà del joc, considerant que el pensament infantil es mou normalment en el món del joc que és el seu món real. L'infant actua jugant, és a dir, la seva riquesa d'experiments, la seva consciència del món, va formant-se per mitjà dels jocs amb els seus companys. Les adquisicions que l'infant anirà fent, solament li seran de fàcil assimilació si li arriben amb apariència de joc. A l'esbargiment es on l'infant practica la concepció que s'ha format del bé i del mal, seguint els ensenyaments que hagi rebut. Per això, diu Curtis, encara que el nen sàpiga què cosa és ço que té de fer-se, no vol dir que ho faci. I així, afegeix, l'infant no diu pas la veritat perquè sap que la mentida no està bé. Per fer efecte el precepte, cal que impressioni al subjecte molt profundament; quan té d'aplicar-se per comparació el precepte resulta absolutament ineficaz. Per això ell concedeix més valor als ideals positius que poden ésser copiats directament, és a dir, considera excel·lent la valor de l'exemple viscut.

decisiva. El comte de Meath deia fa quaranta anys que el problema del crim és un problema d'atletisme. El nen tancat unes hores dins la classe, es troba en la mateixa situació que es trobaria un salvatge en idèntiques condicions. Cal donar sortida a l'energia física que al·trament s'acumula, i s'atrofia amb la manca d'ús. L'atletisme salvarà l'infant. Si no li procurem aquest remei per mitjà del joc, l'infant esdevindrà, malgrat son esforç, un delinqüent.

L'ús deplorable de biasfèmies i obscenitats, pot evitar-lo el director del camp de joc.

Així mateix cal reconèixer l'influència decisiva de l'esbarjament en la voluntat. Els múscles són els seus orguts, els quals es fortifiquen i desenrotllen per mitjà de l'atletisme. Demés, tot bon joc porta en ell una educació instantània del judici. I l'ensenyament de considerar la derrota amb cara somrient, i assajar novament d'heure el guany posant el màxim esforç sense el desig de venjança sinó de superació, no pot ésser gaudit pels infants que juguin en un camp sense govern. La influència del director s'experimentarà en el sentit de la justícia, intervenint p. e., en l'ordre dels ocupants d'un gronxador, que sense la seva direcció seria ocupat pels nens més grans en perjudici dels petits que tinguessin dret, per torn, de gronxar-s'hi. Així mateix s'imprimeix en el seu caràcter l'honradesa, evitant les trampes en el joc. Les trampes són el recurs del feble, i cal guanyar sols per l'experiència i pel propi esforç.

Els perills del fumador prematur són, també, evitats. El cigar fa tornar el nen anèmic, pàl·lid, degenerat, influint directament sobre el cor i els pulmons. Exàmens físics efectuats a Yale durant molts anys han donat la capacitat pulmonar mitjana dels fumadors: 30 poidades cúbiques menys que els no fumadors. És el lleure que provoca en els nens el vici del fum. El joc organitzat evita el lleure, per tant, el vici. El nen fuma perquè veu fumar als companys que se li ajunten. Cal fer-li aprendre, això s'obté aviat, que per haver florers en el joc, cal que s'abstingui de fumar.

Heu's aquí un altre perill que el joc evita: la beguda, perquè l'interès més intens dels joves, és el joc, per l'espera del triomf i de l'admiració.

El temps escadussor motiva el planejament d'aventures dubtoses i la xafarderia obscena. L'energia s'exhaureix en la dissipació. Els jocs

procuren una fadiga sana que acaba amb un sòmnipregon. Jane Addams ha dit que el divertiment és més fort que el vici, i que sols aquell pot evitar aquest. Veiem a l'entorn nostre molts vicis que no són altra cosa que desigs de divertiment mal dirigits. Al cap d'un any d'obrir-se dins el West Park n.º 2 de Xicago, un petit camp de joc al West side, en el mateix quilòmetre del camp, es tancaven quatre cafès cantants.

Es, també en el camp de joc, que els infants obtenen una ampla saturació de democràcia. En el repartiment de càrrecs hom considera igual un nen ric que un nen pobre. L'equip elegeix el seu capità i es posa sota les seves ordres. És un simulacre de les organitzacions polítiques.

L'obediència a la llei, serà altra ensenyança que obtindran els infants en el camp de joc organitzat. Si el nen s'habitua a obeir les lleis del joc, sabrà demà reconèixer la necessitat d'acatar les lleis morals. En aquest aspecte, l'eficàcia del camp de joc ben dirigit ha estat reconeguda arreu. El Sr. Porter, en el seu informe sobre el tractat del treball a Buffalo, explica que un infant digné assenyalant un gros policeman que romania pacientment recolzat en un fanal: «Heu's aquí Oid Battles, el policia. Ja no ens arrestarà, ara que tenim un camp de joc nostre. El camp és tan bo per ell com per a nosaltres.» «Per què?» — va preguntar-li el director. — «No veu que Oid Battles estava prim com una cerilla quan ens tenia d'agafar per les nostres malifetes, i ara està com una bcta perquè no te res a fer?»

La llealtat i l'amistat: heu's aquí un dels elements essencials que escampa el joc dirigit. El segon per la necessitat que hom no pot eludir, de procurar-se companys per al joc; el primer perquè com el joc es fa interessant no per cada jugador isoladament, sinó pel tot el team, cal que l'infant es porti de manera correcta i no procurarà per tant de valer-se de trampes per procurar-se un guany que no l'honoraria a ell directament. — J. M. R.

BUTLLETÍ DE L'ASSOCIACIÓ PROTECTORA DE L'ENSENYANÇA CATALANA

ANY III

Barcelona, gener de 1919

NÚM. I

SUMARI

	Pàgs.		Pàgs.
Crònica de la Protectora, desembre:		Un proc i una aclaració	8
Aspirants al Concurs de Jocs d'infants	1	Els catedràtics de la Universitat	9
Acoràs de la sessió del dia 12	2	Els mestres oficials catalans	10
Reunió magna preparatòria del VII Concurs Nacional d'Història de Catalunya	4	Els professors particulars	11
Comissió Delegada de Lleida. Quart Concurs anual d'ensenyança cata- lana	6	Contesta a una carta oberta, per To- màs Vicenç	12
Concurs d'Història de Catalunya i lec- tura i escriptura catalanes a Olost	8	Sessió inaugural de curs de l'Ateneu Enciclopèdic Popular, per A. R. R.	13
		Bibliografia, per P. R.	14
		Noves	15

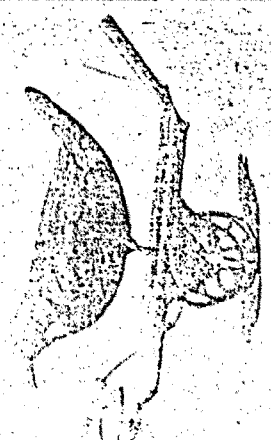
CRÒNICA DE LA PROTECTORA

MES DE DESEMBRE

ASPIRANTS AL CONCURS DE JOCS D'INFANTS

Finit el dia 31 de desembre el terme d'admissió dels treballs que pretenen el premi de 500 pessetes creat per l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, es fa públic que es presentaren els sis treballs següents, que ja han estat remesos al senyor President del Jurat qualificador:

1. Lema: «Recull de Jocs d'Infants Populars a Catalunya.»
2. Lema: «U-e pas times so as not to lose time.»
3. Lema: «Infants, ocells o flors són l'alegria dels cors.»
4. Lema: «Deixeu jugar a la mainada.»
5. Lema: «Ludi pueris dimidia vita est.»
6. Lema: «Apa!... juguem!...»

JOQUINES - REIS ESPECIAL Montseny, 7 (Magatzem) BARCELONA		AVIS En atenció a les actuals circum- stàncies: Venda al detall des del dia 27 de desembre al dia 6 de gener. ... Preus de Fàbrica
---	---	--

VEREDICTE DEL «II PREMI REPÚBLICA ARGENTINA»

CONCURS DE JOCS PER A INFANTS

Els treballs presentats al Concurs de Jocs d'infants obert per l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana en data del mes de març de 1918, han constituït una veritable sorpresa i un èxit inesperat, per ço que afecta a llur qualitat. Això explica la tasca àrdua del Jurat, per a fer-se'n càrrec i procedir distingintament en la seva valoració. Quant al nombre, reduït a sis, no deixa d'ésser ben important atenció al domini especialíssim de pocs creadors a què es circumscrivia la convocatòria.

Estudiats tots els dits treballs, i reconeixent per endavant mèrits especials, remarcables per a tots ells, segons el punt de vista del col·leccionador, el Jurat es mostrarà unànime en apreciar una superioritat evident als números 2 i 5 que porten respectivament per lema:

«Use pas time so as not to lose time»

«Ludi pueris dimidia vita est»

dels quals el primer sobresurt sota l'aspecte d'orientació pedagògica dintre d'una certa reducció de materials; i el segon per l'abundància eminentment folklòrica del recull, venint així a representar l'un, un complement de l'altre. El darrer, per altra banda, convindria subjectar-lo a una revisió, per tal d'alleguerir-lo en algun capítol massa extens d'arplega que arriba a separar-se del mare fixat per les Bases del Concurs.

Un cas anàleg al que ofereixen els dos treballs suara esmentats, presenten els números 3 i 4, amb els lemes respectius de

«Infants, aucells i flors
són l'alegria dels cors»

«Deixem jugar a la mainada»

donant, però, com a tret important l'ésser de recull de Jocs més escassos que els primers.

Al costat d'aquests tenim el número 6, lema «¡Apa! Juquem!» i el número 1, (sense lema) que el Jurat es cregué en el deure d'esmentar també, malgrat la llur pobresa, per la contribució prestada a l'estatutament i compilació de ço que podríem nomenar inventari dels Jocs per als nostres infants.

Davant de les consideracions breument exposades que precedeixen, el Jurat, tot fent constar que la prelación donada a l'ordre dels números dels treballs en els dos primers grups, no vol pas representar una marcada superioritat de

l'un sobre de l'altre, i volent atendre, quant sigui possible, a una compensació adequada dels concursants, acordà dirigir-se al Consell Directiu de l'Associació Protectora de l'Ensenyança Catalana, per a proposar-li: a) un augment de 100 pessetes del premi únic ofert, que seria possible la distribució de dos primers premis de 300 pessetes per als dos treballs del primer grup; b) la creació de dos premis de 100 pessetes cada un per a cada un dels dos treballs del segon grup; c) l'atorgament d'una menció honorífica per als dos restants.

Les quals compensacions el Jurat qualificador, doncs, cas d'ésser acordades, creuria de justícia distribuir-les segons el següent

VEREDICTE

Primer Premi de 300 pessetes, al treball núm. 2, lema «Use pas time so as not to lose time».

Primer Premi de 300 pessetes, al treball núm. 5, lema «Ludi pueris dimidia vita est».

Segon Premi de 100 pessetes, al treball núm. 3, lema «Infants, aucells i flors—són l'alegria dels cors».

Segon Premi de 100 pessetes, al treball núm. 4, lema «Deixem jugar a la mainada».

Primera Menció Honorífica, al treball núm. 6, lema «¡Apa! Juquem!»

Segona Menció Honorífica, al treball núm. 1, sense lema.

Barcelona 9 d'octubre de 1919.

F. Carreras i Artau, —Rosend Serra i Pagès, —Aureli Campanary, —E. Móra, —P. Barnils, —Maria Noguera, —Júlia Pujol.

NOTA.—L'obertura dels placs amb el noms dels autors premiats i la remesa dels Premis corresponents se faran en una Sessió pública que s'anunciarà oportunament.

ACORDS DE LA SESSIÓ DEL DIA 11

En aquesta sessió de la Protectora, de l'11 d'octubre, foren proposats i admesos els següents soci: «Foment i Avant» (secció excursionista del «Foment Martinense»), Rafel Morató Sanesteve, Lluís Duran i Vertosa, Josep Fuster Mallofré, Pere Climent Ferran i Narcisa Freixas, de Barcelona; Josep Rovira Ferrer, d'Arbós; Josep Rabat Simó, de Mataró; Rita Basté de Martí i Primitiu Petit, de Sabadell; Josep Foix i Mas, Ricard Carbonell i Flo, de Sarrià; Julià Gimestet i Rossell, de Cervera; Isidre Reig i Masses, de Belcaire d'Urgell; Josep Bové, Josep Guasch E., Manuel Casavellas Arrufat i Joan Raig, d'Igualada; Manuel J. Massutias, Francesch Daydi, Tomàs Palau, Francesc Daza, Joan

R E V I S T E S

Jocs de nit. Per J. M. Bertrand. *L'enseignement public*. París, juliol 1931.

Els exploradors s'han d'habituar també a observar els homes i les coses durant la nit. L'escutisme és, que nosaltres sapiguem, el primer sistema d'educació que emprà metòdicament els jocs de nit i no solament, com ho demanava Rousseau, per a desenvolupar el sentit tàctil i combatre la por, sinó per a exercitar de concert la vista, l'oïda i el tacte, a l'observació del que passa a l'entorn d'un mateix en la foscor. La concepció del pedagog d'Emili es troba amplament sobrepassada gràcies a l'organització de les acampades d'exploradors. Sens dubte que els jocs que ell recomanava són útils i molt divertits: "Faria en una gran sala una espècie de laberint amb taules, cadires de braços, cadires, paravents. En les inextricables tortuositats d'aquest laberint, arreglaría, en niig de vuit o deu capses de perboes, una altra capsa gairebé semblant proveïda de llamins. La marxa del joc s'endevina prou. O bé, en una peça emblanquinada de nou, hom penjarà prop de la paret alguna joguina, algun petit objecte que es tractarà d'anar a cercar sense tocar la paret, etc." (Emili, llibre II, pàgina 133,

ed. Garnier). L'escutisme utilitza tot això, però fa molt més i ho fa molt millor. És en plena naturalesa que tenen lloc els jocs de nit; i aquesta circumstància no hauria pas desplaçat a Rousseau.

Es tracta, sobretot, d'exercitar l'oïlla a l'observació de les remors? Heus ací, per exemple, el joc del "tòtem robat". Un pell-roja d'una tribu enemiga s'ha introduït, de nit, en la tenda d'una patrulla momentàniament allunyada i la desposseeix del seu tòtem, que és un banderola. Aquest lladre s'amaga en una regió ben determinada del bosc o de la campinya, els límits de la qual el director del joc dona a conèixer a la patrulla robada, que organitza una batuda per a entrar en possessió del seu tòtem. En aquesta operació cadascun dels exploradors ha d'obrar de concert amb els seus camarades, per bé que separat d'ells d'una certa distància. Li caldrà espisar constantment amb l'oïlla per tal de sentir la remor del desplaçament del lladre percaçat i els senyals de concentració que deixen sentir els caçadors.

Una variant d'aquest joc s'anomena el "fumador escapat", però es tracta aquesta vegada d'observar amb la vista i d'espisar amatent en la foscor l'aparició de llusors

débils i fugaces. Un condemnat s'ha escapat de la presó; fumador inveterat, té una ampla provisió de llamins i de cigarretes. S'ha refugiat en un bosquet o una part del camp veí, una regió bastant estesa però netament delimitada. Tots els del campament es posen a la busca del fugitiu. Ha de fumar constantment i fer flamejar un llumí cada tres minuts. Pot suprimir-se la cigarreta (que obliga a triar com a fugitiu un estrany a l'escutisme, puix que els exploradors no fumen) i determinar que el minyó perseguit, adés encendrà un llumí, adés sonarà un xiulet. L'observació es farà llavors per la vista i per l'oïda.

El "foc follet" és una altra forma del mateix joc. L'explorador perseguit — o els dos exploradors, — ja que, en terreny mogut, han d'ésser dos per a prestar-se socors, (en cas d'escalament necessari, per exemple), és portador d'una llanterna sorda, que dissimula sota els seus vestits, però fent-la aparèixer de tant en tant per a informar els percaçadors.

Un excel·lent exercici de valoració de distàncies, que hauria conquerit de bell antuvi l'aprovació de Rousseau, pot realitzar-se de nit, amb el mateix fanal. Un explorador s'allunya camps a través en l'obscuritat bo i amidant pel pas la distància que franqueja. Així que sent una xiulada del capítost, que ha romàs amb els altres exploradors, es fixa en el nombre de passos que ha fet, mostra el fanal durant cinc segons, i seguidament es dissimula en el lloc. Els qui no s'han mogut del punt de partida

aprecien la distància recorreguda, i de seguida es dirigeixen isoladament cap al portador del fanal per a trobar-lo.

L'atractiu d'aquests exercicis demostra la valor de la intuïció en el concernent als jocs de nit. En els campaments ben dirigits, els "scouts" frueixen per endavant dels exercicis de la nit, que presenten l'encís particular d'una nova dificultat: la foscor amb el seu misteri, les seves sorpreses, l'aspecte estrany de les coses. En els porucs, l'atractiu del joc es troba doblat per aquesta emoció que sembla tan agradable a l'infant: la por del perill de per riure, la que experimenta, a l'ensens tremolant i rient, quan el seu papa "fa el llop" i s'avança per devorar la seva presa. En els jocs de nit l'explorador sap que no ha de témer res; els seus camarades i el capítost no es troben lluny d'ell i els motius que tindrà de tremolar una mica no seran més que motius de xirinola per als seus camarades i per a ell mateix. Les petites aventures que es produeixen: una caiguda en un rierol, una parada llarga davant d'un objecte insòlit que sembla moure's i que no és més que una pacífica garbera de fene, no serviran per a altra cosa que per a acabar la vesprada amb bromes i rialles. No haurà trigat la por a desaparèixer de tots; l'explorador estarà tan serè en un joc de nit com en un exercici de dia: miratà de foradar l'obscuritat amb la mirada, la seva oïlla estarà atenta a les remors més insignificants i l'observació no serà dificultada ja per l'emoció.

R E V I S T E S

Més jocs d'observació. Per J. M. Bertrán. *L'Enseignement Public*. París, juliol 1931.

Els jocs de pista no constitueixen més que una debil part dels exercicis d'exploradors destinats a enfortir l'esperit d'observació. L'escutisme utilitza un gran nombre de jocs antics i n'inventa de nous que habituen l'infant a fer l'examen complet i detallat d'un objecte o d'un conjunt, o bé a trobar ràpidament, en aquest objecte o conjunt, el detall important o notable. En el fons, aquestes dues formes de l'esperit d'observació no en són sinó una. L'estudi detallat d'un conjunt, salvant el cas en què es vol conèixer exactament totes les parts d'un objecte que es proposa de reconstruir o de construir, té per finalitat de descobrir un caràcter, una propietat particularment interessants. Nosaltres classificarem no res menys, per a la facilitat de l'estudi, els jocs d'observació en dos grups segons que demanin l'examen complet d'un tot o simplement la recerca d'un sol detall important.

Citem, com a exemples, en la primera categoria:

El dau amagat. La patrulla (exploradors) o la sisena (llobets) surt de la peça en què hom es troba. El cap, que resta sol, situa un objecte molt petit: dau, anell, moneda, etcètera, en un indret on passarà fàcilment desapercebut, per lo que sense que res l'imagui. Adés la patrulla torna a entrar a un secul i cadascun dels minyons es posa a cercar l'objecte. El qui l'ha vist s'assen tranquil·lament de banda, sense dir res ni fer cap signe. Després d'un temps fixat pel capdill, cadascun dels qui han trobat ve

primer que s'ha retirat és el guanyador i ara li toca a ell d'amagar el dau.

Ou és? — Hom recorda l'experiment, esdevinut cèlebre, de M. Claparède que va posar a 54 estudiants de la Universitat de Ginebra la pregunta següent: "¿Existeix una finestra interior que dona al corredor de la Universitat, a mà esquerra entrant per la porta dels Bastions i de cara a la finestra de la llotja de la portera?" 44 persones d'entre 54 negaren l'existència d'aquesta finestra davant de la qual passen cada dia els estudiants. El joc "Ou és?" té per objecte de combatre la inatenció enfront de les coses que no ens interessen naturalment i d'habituar a fer la inspecció completa d'un lloc per a trobar-hi tots els detalls remarcables. El capdill mostra una sèrie de fotografies o de croquis d'objectes o indrets de la rodalia que tot boy-scout habituat a mirar al seu voltant ha d'haver notat: una finestra original, un entrete-c de camins, un penell, una gúsgola, un canel·l, el reflex en l'aigua d'un edifici, etc. A mida que passen les fotografies, els exploradors anoten en llur memòria els objectes reconeguts i en donen tot seguit el nombre. El qui assoleix el nombre més alt és proclamat guanyador després de designar els objectes que ha reconegut.

Els caçadors de plantes. — (El titol és manllevat a una novel·la de Mayne Reid.) Els exploradors han de conèixer la majoria de plantes que es fan en els llocs on s'estacionen. Un excel·lent mitjà de fer-ho és fer aquesta observació completa és el joc següent: Cada explorador té per missió d'anar a cercar un exemplar d'una planta qualsevulla, però diferent per a cadascun

de grèci, una fulla de reure, un tany de jone. El capdill, en preparar el joc, s'arranja de manera que cadascun dels concurrents tingui poc més o menys la mateixa distància a franquejar per a atènyer el lloc. més pròxim que proveeix la planta cercada.

El guanyador serà el qui tornarà, al caminant primer amb el que ha de portar. Aquest joc presenta un doble interès, puix que obliga els exploradors a recordar-se exactament de llurs observacions anteriors i crida l'atenció dels testimonis (exploradors o llobets més joves i menys experimentats) sobre les plantes de què es tracta. És un mitjà excel·lent de fer una curta lliçó de botànica: cadascun dels espectadors voldrà conèixer exactament el que un altre dia podrà ésser cridat a buscar. A més, quan es detindrà en un lloc farà el recompte de les plantes que s'hi troben, per tal de poder-les-hi anar a cercar si el cas es presenta.

En un segon grup de jocs col·loquem tots aquells que tenen per objecte de descobrir en un espai determinat un home que s'amagi o es desplaça dissimulant-se. És, en suma, el joc de fet a amagar, però l'es-cuísisme el presenta sota formes variades, per exemple:

El portador de missatge. que, per a trasladar-se d'un lloc a un altre ha de travessar una zona guardada en la qual s'arriscar a ésser agafat. Cadascun dels exploradors de la patrulla encunja vigila una part d'aquesta zona, pot descobrir el missatger i de seguida detenir-lo amb l'ajut dels seus companys, cridats amb una xulada. Però, per a això, cal que, en cada sector de vigilància, l'explorador estigui atent al menor detall suspicte: podrà descobrir el missatger per un soroll de fulles aixafades o de branques fregades, per un moviment d'un arbust o d'un matoll d'herbes altes, etc.

L'aranya i la mosca. — La tela d'aranya comprèn una estesa de terreny o un barri de població que amida prop d'un quilòmetre

amb tot esment. Una patrulla o una mitja patrulla és l'aranya i va a amagar-se en un lloc de la seva elecció. L'altra patrulla o mitja patrulla és la mosca; ella mira d'adonar-se, sense ésser vista, de l'antre de l'aranya. Si en la durada del joc (una hora per exemple) l'amagatall de l'aranya no ha estat descobert, aquesta ha guanyat la partida.

Poden acostar-se als jocs precedents els que consisteixen a reconèixer algú per un detall de la seva fisonomia o del seu vestit, la resta del cos quedant amagat. Heus-en aquí un exemple:

De qui és el nas? — Quatre exploradors de talla gairebé igual i el nas dels quals no presenta cap caràcter excepcional serveixen de subjectes. Els altres exploradors són invitats a observar, durant un minut, el nas dels subjectes. Aquests, quan han restat sols en l'habitació amb el director del joc, s'amaguen el cos darrera d'un cobertoretès verticalment i la cara darrera d'un diari, que sostenen bo i dissimulant llurs mans darrera del cobertor. El diari està format de manera que deixi passar el nas. Els exploradors tornen a entrar a la sala. Examinen els quatre nasos i han d'escriure els noms de llurs camarades posant-los en l'ordre que ocupen darrera del cobertor, de l'esquerra a la dreta. Aquest joc, bastant difícil, per tal com no és avinent de trobar un detall característic en un nas de forma ordinària, obté entre els nens i els joves un gran èxit d'hilaritat.

Poden endevinar-se fàcilment les variants de l'exercici: De qui són les sabates? De qui són els ulls o les orelles? De qui són les mans? Aquests jocs no tindrien utilitat pràctica sinó per a futurs detectius, però acostumen els infants a l'observació de detalls molt minims, que, en general, passen del tot desapercebut i no obstant tenen la seva importància com un botó que marca a la jaqueta, una taca en un vestit, una patilla en una cinta de ferro, una taca en una

DEL JOC AL TREBALL.

La Sra. Charlotte Bühler, universalment coneguda per les seves investigacions en el domini de la Psicologia infantil, ha donat al Seminari de Pedagogia de la Universitat dues conferències, la primera de les quals fou donada amb el títol "Del joc al treball".

En la seva conferència, la professora Bühler estudià el procés de desenvolupament de l'activitat de l'ésser humà, des dels primers moviments mancats d'objecte i de significació, fins al treball pròpiament dit.

Els primers moviments de l'infant s'anomenen exercici de funció; primer mou els seus membres; més tard s'apodera d'objectes amb els quals dona cops i frega. La qualitat de l'objecte li passa desaperebuda, fins a la fi del primer any de vida; més tard s'interessa per la forma i per la utilitat dels objectes. Aprèn a fer construccions amb el material que té al seu abast, contempla el que fa i crida l'atenció dels altres. Du-

134

Butlletí dels Mestres

rant aquesta fase, l'infant realitza una multitud de descobriments i d'experiències que no pot fer sinó per ell mateix i que són d'una gran utilitat per a l'exercici de les seves facultats.

Aquestes construccions que l'infant realitza amb els objectes que té al seu abast, les fa per a ell tot sol, no els dona cap valor per als altres. A sis anys, el nen ateny la base anomenada de maduresa escolar. Les tasques que fa a l'escola, encara que delicades al professor, no tenen per a ell el valor de treball; són una funció, no són un deure.

El noi es va desenvolupant i aconsegueix el moment d'escollir ofici i guanyar-se la vida: són els 14 anys. Al principi, l'adolescent del treball n'observa allò que a ell afecta, principalment allò que facilita la seva independència personal, sentiment que apareix en gran vigor en aquesta fase. L'aspecte social del treball, la responsabilitat, li ve més tard, quan considera les possibilitats d'influir sobre els altres i d'ésser considerat per ells com una personalitat.

La il·lustre conferenciant presentà alguns gràfics i descriuí interessants exemples observats per ella, que van fer més interessant aquesta conferència.

LES PRIMERES RELACIONS SOCIALS DE L'INFANT

La segona conferència donada per la senyora Bühler versà sobre "Les primeres relacions socials de l'infant". Comença recordant que fins avui la Psicologia havia estudiat aquest aspecte de l'home, però no el seu iniciament, les primeres manifestacions de l'infant. Aquest observa una conducta específica davant les persones que el voltien ja des dels primers mesos de vida: somriu a la mirada i a la veu de les persones i no a cap altre estímul; més endavant, quan ja té sis o vuit mesos, comença a fixar l'atenció en l'expressió de les persones, i respon per un simple reflectiment d'una manera diferent, segons que l'expressió sigui amable o reganyosa.

Les primeres manifestacions de la relació entre home i home apareixen ja esbossades en el primer any de vida. Més tard, en una segona fase de desenvolupament, l'infant descobreix el propi jo, coneix l'antipatia i la simpatia; cerca el contacte dels que li són agradables, s'entossaqueix contra

ça als dos anys i mig o als tres i a la qual segueix una altra que arriba fins als sis, en la qual l'infant correntment cerca la societat dels altres d'una edat semblant. Al començament, els grups que formen els infants són poc nombrosos i ho esdevenen més a mesura que es fan grans. Quan els infants atenyen l'edat escolar, la convivència continuada entre ells origina l'exclusió de les primeres actituds; un adopta l'actitud del vencedor, del qui protegeix els altres; un altre, pel seu equilibri i la seva formosor, esdevé un centre de relació entre tots; un altre és el dominador de la situació, l'heroi, etc.

El joc és la base d'observació dels infants en l'època que va fins a la pubertat. Entre els 5 i els 11 anys els nens tenen uns jocs molt semblants a tots els països, regulats per unes normes molt precises a les quals es fan un deure d'obeir estrictament. Entre els 9 i 12 anys, els infants adquireixen una major llibertat física i familiar i prefereixen els jocs que deixen un marge més ample a la iniciativa particular. La camaraderia és la característica peculiar d'aquest període. Finalment, en la darrera fase que va per terme mig fins als 18 anys, el noi accentua la convivència i a la vegada selecciona, cada cop més, els companys segons afinitats. Ateny les madureses socials.

La Sra. Bühler, les interessantíssimes dissertacions de la qual foren seguides amb vivíssim interès, fou molt aplaudida en acabar.

V I D A E S C O L A R

ELS JOCS EDUCATIUS A L'ESCOLA

EL PROCEDIMENT DE Mlle. PITTARD, DE GINEBRA

Una tarda de dijous tèrbola i plujosa. Del vell cloquer de la vila davallen solemnials dues batallades. Un estol de nois equipats a tall d'excursionista enfila la cantonada i entra a l'Escola; porten alguns sabates ferrades, leguis i impermeables; la majoria, però, llueix un equip rudimentari: el berenar, embolicat amb diaris, lligat a l'espatlla per mitjà de cordills plens de nusos, éssent l'espardenya esfilagardada i atroïnada llur calçat.

— Oi que hi anirem avui a Llussà? —

fou la interrogació col·lectiva que formularen de bell antuvi.

Involuntàriament vaig baixar els ulls vers les espardenyes fangoses dels nois, alguns seguiren la trajectòria de la meua mirada i compregueren que l'excursió no era possible.

— ¡ I si esmercéssim la tarda fent treballs manuals? — féu un dels caps de colla.

— Jo havia pensat de passar-la jugant. Què us sembla?

Els nois s'agruparen al redós de l'estufa

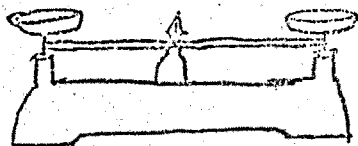
Butlletí dels Mestres

107

i plens d'interès esperaren que els digués la mena de joc a fer.

Descabellament de l'assaig

Es formaren dos equips de quinze nois cada un i lliurement acordaren el nomenament de caps de grup. Foren elegits els autors dels treballs A-1 i B-2. Dits tre-

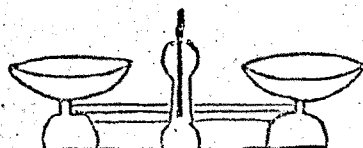
B.1. — P. Vila (8 anys)

balls palesen fins a quin punt fou justa l'elecció.

El primer grup (descripcions) decidí, després de breu discussió, descriure les balances de Roverbal de la col·lecció mètrica de l'Escola (dibuix B-O). Van a continuació algunes de les descripcions:

A-1. (Adjutori Plans, 8 anys.) — És una cosa llarga que fa com una creu i després hi ha com una agulla que es mou. Pels costats hi ha dos plats de ferro.

A-2. (Simó Plans, 12 anys.) — Té dues peces que es mouen dins de dos cilindres. De cada cilindre hi puja un ferro que acaba en una creu, que aguanta un plat i dessorra els plats passa un ferro travesser. Al

B.2. — A. Noguera (11 anys)

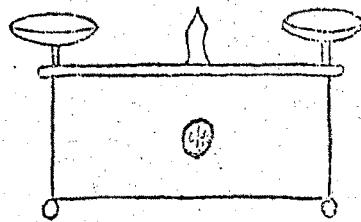
mig hi ha una agulla que va d'una banda a l'altra, quan hi ha un pes damunt d'un plat.

A-3. (Miquel Pi.) — És una cosa plana per sota. Damunt hi ha ferros en forma de creu. Paralel a dessorra hi ha un ferro per on passa una agulla. Damunt dels ferros en forma de creu hi ha uns plats de llautó.

A-4. (Joan P. Maiola, 10 anys.) — És una cosa que té una agulla que es mou i després hi ha un tros de ferro com un mànec que té a cada costat dues coses rodones.

A-5. (Andreu Fusté, 14 anys.) — És una cosa plana, però a cada costat fa com un parell de rodones: damunt d'aquelles hi ha com un parell de pilonets. De piló a piló hi va un ferro corbat que té al mig una punxa que es mou. Sota els plats hi ha uns ferros corbats que tenen la forma d'una creu.

Mentre aquest grup estava actuant, l'altre, el que havia de dibuixar l'objecte descrit, romania en la sala del costat on hi ha instal·lada l'Escola unitària n.º 2, dirigida pel senyor Fèbregas, entusiasta col·laborador nostre, i amb qui tenim establert un règim de graduació convinguda que atenua en part la menstruositat pedagògica que suposa el fet, tan corrent per dissort, d'instalar escoles independents costat per costat. Tan bon punt com enlestiren la tasca, que podríem anomenar descriptiva, el grup dels dibuixants, amb el llapis ben afilat, es dis-

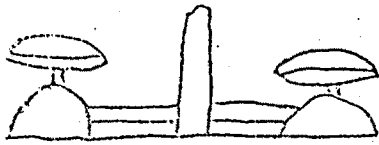
B.3. — A. Obradors (11 anys)

posà a fer bona feina. No cal dir que l'objecte de l'experimentació fou portat novament a la vitrina, per tal d'evitar que els d'aquest últim grup poguessin pendre'l com a model, una volta s'haguessin informat del contingut de les descripcions. Sense cap indicació per part nostra es posaren d'acord a fi d'esbrinar la mena d'objecte a què podia referir-se la sèrie de descripcions presentades. Els més reflexius es reservaren la resposta, però els més arruixats s'apressaren a donar solucions. Algun fins digué que es tractava d'una màquina de cosir. Finalment hom insinuà que bé podria tractar-se d'unes balances, car en la descripció n.º 2 es parla d'una agulla que es mou, de pesos i de plats. A poc a poc s'aferraren en la suposició, acabant per donar-la com a cosa certa.

Els dibuixos que il·lustren la present comunicació corresponen a les descripcions inserides anteriorment. Així: A-1 és la descripció del dibuix B-1 i així successivament.

Hi ha dos dibuixos i una descripció que cal comentar: Descripció A-1. Es tracta d'un noi de vuit anys. Demuestra un selecte esperit d'observació i de sintetització. En quatre mots descriu ço que altres de més edat han necessitat diverses línies per fer-ho. En altres aspectes de la seva actuació escolar ha palesat plenament dites característiques.

Dibuix B-1. És el seu autor un digne parió del descriptor A-1. Amb poques rat-

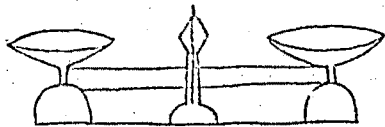

B. 4. — J. C. F. (13 anys)

lles copsa tots els caires de la descripció. No té, certament, massa seguretat en la tirada de línies, però l'esquema realitzat és, segurament, el que més s'acosta al model.

Dibuix B-3. Noi distret. Ha estat ell, si mal no recordo, qui ha parlat de la màquina de cosir. El seu dibuix no s'avé pas a la descripció A-3. Ha pogut més en ell la idea subjectiva que té formada de les balances. A casa seva són botiguers i crec que en tenen unes de semblants a les que ha dibuixat.

Dibuix B-4. El tinc classificat com a dèbil mental segons les definicions de Binet i Simon (*Backward and feeble-minded children*. Baltimore, 1912. Pàgina 6). Dibuix

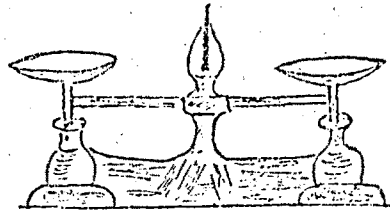
B. 5. — E. Tornafoch (11 anys)

B-6. Fou fet davant del model per un alumne del grup de descriptors. Pot servir dit gravat com a patró i base de comparacions.

L'alumne de 13 anys, Valentí Sitja, no allistat en cap dels grups, ens dirà com acabà la sessió: "...acabat el treball hem descansat una mica. Després hem exposat els dibuixos i descripcions damunt una taula per saber quins eren els més ben fets.

Com que no hem pogut posar-nos d'acord, ha intervingut el Professor per a dir-nos que ho poséssim a votació. Així ho hem fet i hem escrit els resultats de la votació en una pissarra. Els resultats han estat els següents: 1, A. Noguera; 2, A. Subirana; 3, Simó Plans; 4, E. Tornafoch; 5, M. Pi; 6, Pere Vila. A continuació s'han passat els dibuixos en tinta xinesa i, molt contents d'haver així passat la tarda, hem marxat cap a casa disposats a repetir jocs semblants a la primera ocasió que es presenti."

Es innegable que el procediment de Mlle. Pittard pot ésser emprat metòdicament com un bon mitjà de llenguatge viu (d'aquell llenguatge viu de què ens parlava el Professor Galí en l'última Escola d'Estiu). El noi s'acostuma a retratar per mitjà de la ploma i procura *fer-se entendre bé* perquè el company dibuixant trobi les dades més

B. 6. — S. Fusté (11 anys)

precises i puguin així conjuntament assolir l'èxit. L'element necessari, la primera matèria educacional, en una paraula: l'interès, es manté sempre ferm, prova evident de l'eficiència del procediment assajat. Hi ha, però, un perill que he pogut constatar en el dibuix B-3. El noi, una volta sap quin és l'objecte emprat per a fer la descripció, en lloc de dibuixar-lo d'acord amb les dades proposades, potser que ho faci pensant en els objectes de la mateixa mena que ha vist anteriorment. Aquest fenomen de suggestió externa pot neutralitzar-se fàcilment, si es té certa cura i es manté una discreta vigilància.

I crec que no hi ha res més a dir, ja que el meu desig no és pas el de parlar *ex-càtedra*. M'he proposat tan sols exposar fets.

XAVIER ESCODA VERNET
Mestre nacional de Prats de Lluçanès

V I D A E S C O L A R

LA JOGUINA DE L'ANY, EIX D'ACTIVITATS ESCOLARS

Potser no caldria dir que ens referim al "io-io", la joguina que s'ha escampat arreu, des del més opulent palau de la gran urbs a la més humil llar vilatana, propagant-se rapidíssimament per a entretenir, amb més o menys platxeri, persones de diversos estaments i de totes les edats.

No ens toca a nosaltres el jutjar la joguina com a tal; uns l'hauran trobat poca-solta i altres graciosa. Això és d'ordre purament subjectiu, exclusiu del gust personal; a semblança del fumar, per exemple, que mentre per a uns serà una necessitat, un dissipador de cabòrics, una cosa "chic"; element *diplomàtic* per a entrar en relació o per a evitar una resolució massa ràpida. "un treball en el descans i un descans en el treball" — com oïem definir sentenciosament a un professor nostre, fumador empedernit, — per a altres és cosa superflua, repugnant, nècia i venenosa. En una paraula, "vici" pels detractors i "costum" pel seus adeptes.

Els que de bell antuvi hauran blasmat la joguina, difícilment hauran resistit, però, a l'impuls de fer-la bellugar, si més no, per curiositat.

Totes les publicacions periòdiques, sigui el voluminós rotatiu, sigui la més reduïda revista, han glossat el io-io, en els diferents aspectes anecdòtic, estadístic, econòmic, humorístic, etc.

Encara el desconeciem "de visu" quan un bell article d'*El Magisteri Català* ens anunciava la possibilitat que el io-io entrés a l'Escola.

I, efectivament, hi entrà. ¡Com no havia d'entrar-li essent les joguines de les coses més íntimes dels infants!

A BUTLLETÍ DE MESTRES oferim unes ratlles ressenyant el partit educatiu que hem procurat heurè'n.

* * *

El pati de l'Escola, a les deu del matí, hora del descans. En el recés més soletós, tota la mainada entorn d'un company de vuit anys qui, bastant traçudament, joguineja amb un io-io, el primer que ha arribat ací, comprat pel seu germà a Barcelona.

Silenciosos, vocabadats, mouen els ulls amunt i avall seguint el ritme de la jo-

guina que puja i baixa. Així que es para, tot és cridòria demanant a l'amic afortunat i complaent per a poder jugar-li. El Mestre comparteix l'entusiasme i també vol provar-ho. Pocs dies després, la fira de Sabadell i els comerços de la vila proveïen de io-ios a bastament i els pocs infants que no els compraven se'l construïen allora amb dos botons, dos trossos de rodellet o dues tapes de llana.

Davant la febre "io-ioista" que ens quaila a sobre, pensàrem fer quelcom a fi que no tot quedés en joguina i heus ací el pla de treball que ens proposàrem:

I. Conversa i redacció sobre el io-io. (Primer i segon graus.)

II. Estudi dels seus moviments, de les propietats físiques a que obeeixen i de les causes que el dificulten. (Segon i tercer graus.)

III. Matemàtiques relacionades amb la joguina. (Primer, segon i tercer graus.)

IV. Dibuix del io-io. (Els tres graus.)

V. Construcció d'un io-io com a treball manual. (Tercer grau.)

VI. Jocs florals "ioioísties". (Tercer grau.)

VII. Campionat de jugadors de io-io. Tècnica seguida:

a) Preparació del treball.
b) Suggestiments mutus entre mestre i deixebles.
c) Desenvolupament de la tasca.
d) Resums i execucions pels infants.

Recordant haver llegit a "L'Escola et la Vie" el plany d'un noi que a l'Escola tota la setmana treballava envers les *patates* i a casa seva, per menjar, li donaven també *patates* (era una crítica graciosa dels "centres d'interès"), hem procurat evitar la fatiga acabant a temps i l'enfag que esdevé quan hi ha manca d'interès (revelat per la inatenció), alternant el desenvolupament d'aquest pla de treball amb els quefers habituals. Així creiem no haver marxat mai sols.

* * *

Realitzacions:

I. LLINGUATGE. — De primer els infants han parlat de la matèria del seu io-io, la seva forma, com l'havien adquirit, quant

la canel y arrojárselo y luego hacerlo mover abajo y arriba como dibujamos en la otra página.

"Con recuerdos para vuestro Sr. Maestro, os saludamos en nombre de todos."

(Signa La Comissió de Correspondència.)

VI. JOCS FLORALS. — Els han suggerit els infnats.

Hom observa que les aficions de la mainada tenen èpoques, així en els jocs com en el treball.

Durant l'any se succeeixen les temporades de la baldufa, de les bales, de la pilota, de la rutlla... la ratxa del dibuix, dels problemes, de les cartes, de l'escriure comèdies...

Ens trobàvem en la de la poesia (1), de bracet amb la del io-io.

Des de feia uns dies, un que altre noi, poes minuts abans del descans, ens llegia un verset seu, que comentàvem i corregíem si calia.

Donades elementals nocions de mètrica, ensenyant a comptar les síl·labes i fent conèixer les rimes consonant i assonant, obrírem el concurs posant per model aquesta quarteta, al sol efecte de facilitar la verificació:

"Serva el turment, amatent, (8 síl·labes)
de la cruel enyorança,
que l'amargor del turment
té un cert regust d'esperança." (Estadella)

Presentaren una trentena de composicions, de les quals només disset foren acceptades, puix les altres tenien defectes capitals.

Els autors de les admeses constituïren el Jurat qualificador, qui atorgà la flor natural a la poesia número 16:

*El io-io i no us ho creureu,
prové de l'antiguitat,
puix a Grècia ja el veureu
en molts vasos dibuixat,
Quan el io-io va en més dansa
és en el segle disset
i la cort del rei de França
sempre en té un al ditet.
Fu tres mesos que reneix
i tothom està comprant-lo
per divertir-se ell mateix.
o a un amic regalar-lo. — F. G., 13 anys.*

Primer accésit, la poesia número 17:

*Per primavera florida,
quan tot riu alegrement,*

*com una espiga veïxia
el io-io per tots content.*

*Des que ha timent a servir
no es distingeixen les raças
tan sols un faent tenir
un io-io com tots els altres.*

*Per tots poder-ne tenir
ho han fet tan fàcilment
que, un se'l pot ben constraïr
amb enginy i enteriment.*

*Me'n van regular un a mi,
feia temps que l'esperava,
mes no en venien açí,
arribant quan no ho pensava. — F. G., 12 a.*

Segon accésit, la poesia número 12:

*Tot jugant amb un io-io,
que era de color vermell
i, com tots, era rodó,
em va caure en un vaixell.
El capitá el va trobar
i un mariner va venir.
Ell que sí que me'l llençà
i del disgust em morí. — J. G., 9 anys.*

El diumenge següent, el guanyador de la flor natural elegí, d'entre les nenes assistents a la Biblioteca, la reina de la festa; i, aquesta, la seva cort d'amor. Llegiren les poesies acceptades els seus autors, es eremaren les rebutjades i es procedí al lliurament de premis, als acords de música catalana.

VII CAMPIONAT DE IO-IO. — Organitzat i controlat per la comissió de "Festes i Esports", assistida d'alumnes de la classe d'adults, se celebrà a ple aire, en el camp de l'Escola, el migdia de la diada de Nadal.

Amb tot i trobar-nos en període de vacances, hi hagué molta concurrència de mainada a presenciar-lo.

S'inscriviren onze jugadors, i s'amenitzà el festival amb discos de gramola.

Es proclamaren campions de nois, de noies i finalista, i seguidament es lliuraren recompenses a tots els concursants.

Ens abstenim d'afegir consideracions a les que ens han semblat més indispensables comentant la nostra tasca, que ha volgut respondre a l'antigüisme pedagògic: "Instruir delectant".

JOSEP GRAS I CASASAYAS
Mestre de l'Estat a Sant Llorenç Savall.

V I D A E S C O L A R

EL JOC EDUCATIU DE LES ENDEVINALLES A L'ESCOLA

Després d'haver llegit l'obra de Claparède "L'escola i la psicologia experimental", en la qual fa un gran elogi del procediment imaginat per Mlle. Pittard, professora de l'escola secundària de nenes de Ginebra, com a aplicació del joc a l'estudi del llenguatge (consistent en què els deixebles descriu, el més exactament possible, un objecte col·locat a llur davant, però sense anomenar-lo, i que una vegada realitzada aquesta descripció es reparteixin els fulls entre alumnes d'una altra classe que no hagin vist l'objecte i que aquests hagin de dibuixar seguint la descripció que llurs companys els han donat), i després d'haver llegit també l'aplicació que fa d'aquest procediment el company Xavier Escoda, mestre nacional de Prats de Llusanès, en el

BUTLLETÍ DELS MESTRES, números 65 i 66, constatant els resultats pràctics obtinguts en la precisió de l'estil i en l'observació, i sobretot veient la joia amb què aquest joc és rebut pels infants, ens hem proposat assajar-lo a la nostra escola. Ho hem fet introduint, però, una modificació del procediment, diríem millor una variació (i ja ens perdonaran els il·lustres pedagogs Mlle. Pittard i E. Claparède, car, com comprendran els amics lectors, no ens proposem posar en entredit els procediments experimentats per tan preclares personalitats pedagògiques), variació motivada, potser, per trobar-nos dirigint una escola rural amb una sola dependència i, per tant, amb algunes dificultats per practicar-ho d'una manera exacta (sense que per això hàgim deixat de fer-

ho) i, per què no dir-ho?, portats també per l'afany d'imprimir un segell personal a la nostra obra.

Nosaltres practiquem el procediment de Mlle. Pittard de la manera següent: No posem cap objecte davant del noi; deixem que cada un esculli per a la seva descripció l'objecte que més li plagi, per la qual cosa ha de fer ús de la imaginació (per al desenvolupament de l'observació els fem interpretar, per escrit, fotografies escollides de qualsevulla premsa gràfica). Ja es comprendrà que així no realitza aquest joc una part de l'escola sinó tota ella, i no hi ha necessitat de proposar-los el dues vegades perquè el practiquen amb molt de gust. Quan han acabat, cada dos companys—es trien ells mateixos—es passen el treball interpretant cada un, per mitjà del dibuix, les idees escrites per l'altre. Alguns "es donen", com diuen ells, perquè amb les idees exposades pel company no acaben d'imaginar-se l'objecte descrit. Consideren una victòria que el company no els endevini ço exposat, per la qual cosa elegixen objectes que els semblen poc coneguts i difícils d'endevinar, el que forçosament obliga a una estona de reflexió i atenció fecunda, perquè, naturalment, l'amor propi del noi l'obliga a no "donar-se" així com així.

Es aquí que nosaltres no sols veiem l'avantatge en la precisió de l'estil, sinó també en l'adquisició del llenguatge, car són moltes les vegades que es veuen obligats a consultar el diccionari o a fer preguntes.

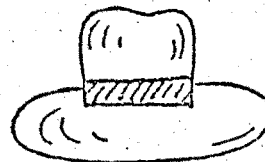
Els prometem passar al diari el treball que hagi resultat més just i més ben interpretat, la qual cosa es fa a judici de tots, i fent constar els noms del que l'ha redactat i interpretat amb el dibuix.

Aquest joc l'anomenem "Endevinalles".

A continuació en reproduïm un dels més vulgars, passat al diari:

Pregunta. — (Josep Rivera). Una cosa que n'hi ha de palla, de roba i d'altres menes. Té una cinta tot voltant. És per aturar el sol. El porten a l'estiu perquè fa molta calor; en porten els nens i nenes i pels pobles grans en porten els senyors. Què és?

Resposta. — (Josep Comellas).

Un capell

* * *

Ens hem proposat donar a conèixer una de les activitats a la nostra escola, atrets per la invitació que ens fa BUTLLETÍ DELS MESTRES. Som dels que també creiem que absolutament ningú no hauria de deixar d'exposar les seves experiències, a fi i efecte que amb la tasca de tots, que és complexíssima, donat el nombre de mètodes educatius, poguéssim encaminar el nostre afany de superació.

Si algun company, amb més visió pedagògica que la nostra, creu convenient de fer alguna objecció al nostre procediment, li'n restarem profundament agraïts.

JOSEP RAGULL I VILARÓ

Mestre de Guixés.

Havíem ja estudiat, escrit, dibuixat i parlat de l'efecte de l'escalfor damunt dels cosos i la seva aplicació, així com també havíem fet un nombre considerable de proves per a demostrar-ho. Com a darrera demostració deixàrem el globus, juguina poc apreciada als pobles grans i desconeguda aquí per la majoria, i de la qual pensàvem treure'n molt profit.

El fonament, degut als dies anteriors en què havíem parlat de la dilatació dels cosos, aviat fou entès, i per això començàrem la classe llegint la vida dels Montgolfiers. Comentant la lectura un nen diu: "I si en fèssim un?" Tots donen mostres d'aprovació.

Després d'una estona de conversa s'acorda construir-lo de paper fi, perquè no pesa gaire, ni té forats i a més és bonic, segons les nenes.

Alguns nens que n'han vistos a la Seu d'Urgell coincideixen en què tenien una forma esfèrica, i que el volen fer així, ja que deu anar millor. Els explico que, efectivament, d'aquesta manera hi cap molt d'aire i, per tant, té més força ascendent.

Pel·lem una taronja i estenem la pell al damunt de la taula. La vista d'ella ensenya com hem de fer les peces de paper.

Al dia següent den nois porten paper fi per fer el globus. Els unim de dos en dos, dibuixem les peces, les retallem i ajuntem. En poc temps ha quedat fet. La boca del globus es tanca i per evitar-ho, sense jo dir-los res, un nen va a casa a cercar un filferro d'una escombria vella per posar-l'hi. Dos diàmetres creuats del mateix filferro posats a la boca aguantaran el cotó amb esperit, que ha d'escalfar-lo.

Anem a la Castellina, carrer de les afors que ens serveix quotidianament de pati. Entre salts i crits dels petits s'alça el nostre aeròstat. Aviat es veu petit degut al vent que se l'emporta de pressa. Arriba a desaparèixer, quan semblava una mosca, entre les boires de la vall del Segre.

Entre tots els nens es parla del lloc on caurà. Dels petits recullo que haurà anat a Mallorca o a Barcelona. Els grans estan d'acord en què caurà al Segre.

A la classe parlem com són i de què es construeixen els aeròstats actuals. Amb atenció segueixen l'explicació, sobretot quan els dic que cada un té de fer un paracaigudes.

Sortint de classe volen per la plaça els 25 paracaigudes dels estudiants. És una nota alegre i no gaire corrent en aquest i altres pobles rurals.

Butlletí dels Mestres

299

Les despeses han estat de deu sous (0'50 pessetes) de paper i un sou (0'05) de goma aràbiga. El filferro, cotó i esperit, degut a la poca quantitat que es necessita, ho han portat diferents nens sense cap despesa.

Es cara aquesta juguina? Veiem els resultats.

En la construcció del globus i compra del material han intervingut col·lectivament i en la del paracaigudes s'ha vist el treball individual.

En escollir els colors, el bon gust s'ha imposat a alguns que feien combinacions estranyes, mesclant uns amb altres els colors sense ordre ni gust.

Han parlat de la forma esfèrica del globus, i circular, del paracaigudes. Dels diàmetres de filferro i de la circumferència de la boca. Han après com s'ha de fer per construir una superfície corba, tenint peces planes.

Ha fet vent de Llevant, el globus ha anat a Ponent; anava amb velocitat i ha anat a la vall del Segre.

Han recordat i comprovat una vegada més com l'aire calent puja i la seva aplicació.

Han fet treballs de redacció amb els seus corresponents dibuixos parlant dels Mont-

golfiers, construcció i elevació del nostre globus i descripció dels aeròstats contemporanis, respectivament.

Han notat el progrés de l'època de la invenció, fins ara.

A més de les paraules ja dites, han après les següents: aeròstats, aeronauta, llast, àncores, tafetà, hidrogen i d'altres.

Han assistit dos dies amb una nova i gran atracció a l'escola, així com també el poble ha seguit amb interès, quasi infantil, la construcció i elevació del globus.

Actualment els nois majors en fan dos per elevar a la plaça per Pasqua.

A desgrat d'ésser jo un entusiasta de l'escola activa i de fer sempre totes les joguines i aparells possibles, mai no havia fet aquest treball, per la raó que em semblava difícil o no hi pensava. Per això publico aquesta memòria per a decidir els companys que, si no n'han fet cap vegada, que no passin més temps sense fer-lo. Si ho fan en quedaran contents; i quin premi millor per un mestre que estar content de la seva feina?

PERE AULI

Mestre de l'Estat a Músser (Lleida)

L L I B R E S

Tres y dos... Iniciación a la aritmética. Per Agustín Ballvé. 130 pàgines. Il·lustrat. Barcelona, Indústries Gràfiques Seix & Barral Germans, 1935.

Heus ací un bell llibre dedicat a la instrucció dels pàrvuls, una obra editada amb el màxim d'amor a l'ofici, paragonable amb les més recixides en el gènere publicades en llengua anglesa. Els editors, segons declaren en una nota preliminar, s'han proposat oferir als mestres, preceptors, "ayos" i pares de família una mena de "heceroles aritmètiques" que iniciïn el pàrvul en el mecanisme numeral. La matèria d'aquesta primera iniciació són les xifres i el nombre 10, el qual és el límit que no traspassen ni les sumes ni les restes ni les multiplicac-

i i va presentant successivament les descomposicions que comporten les xifres, les quals van augmentant fins al límit fixat. Per a interessar el pàrvul en el funcionament del mecanisme numeral, els editors han treballat materialment el llibre de nets i elegants gravadets (uns 400 ó 500) intercalats en un text difícil de compondre, a base de dos tipus molt adequats. És clar que els entesos reconeixeran de bon grat que en aquesta delicada empresa no ha mancat als editors ni la bona voluntat ni l'encert; i desitjarem que llur esforç, que en la part gràfica és extraordinari, els produïxi l'honrament i el profit merescuts. Aquesta obra, en caure en bones mans, pot ésser un ajut considerable a l'infant, sobretot tenint en compte la gran profusió de petits problemes, o

ELS ESCACS, ENTRE ALTRES JOCS

Després de les tasques escolars, una de les coses que més ens ha obsessionat ha estat el joc. Mai no hem privat els nostres infants de jugar a aquells jocs que més els plagui; però hem procurat anar-los allunyant insensiblement d'aquells jocs violents que, segons sembla, no afavoreixen gens les tasques escolars i que són origen d'algunes discòrdies. Un dels tals creiem que és el futbol, que avui està tan de moda.

Sabem que el joc respon a una necessitat de la natura; que l'infant té necessitat de jugar, i que d'ací ve la joia que caracteritza el joc de l'infant.

Ens diuen els biòlegs que les fibres nervioses del cervell no han pas adquirit encara la coberta grassa que isolerà les unes de les altres i que el joc, ocasionant i multiplicant aquesta estimulació, és un agent important del desenvolupament del sistema nerviós. Això sol ja ens demostra la importància del joc i l'atenció que hem de prestar-li, i principalment a l'escola; i d'una manera especial tractant-se dels jocs anomenats intel·lectuals, els quals fan intervenir la comparació, l'associació d'idees, el raonament, la reflexió, la invenció, la imaginació creativa, etc.

Ens proposem exposar avui un d'aquests jocs, el qual, si bé és conegut de molta gent no creiem que s'introdueixi gaire a l'escola; i això que és considerat com un dels jocs que més ajuda a desenvolupar el raonament. Es tracta del joc dels escacs.

Podem afirmar que una vegada possessonats els infants de la tècnica més elemental d'aquest joc (coneixença del moviment de les peces) s'hi lliuren amb una gran afició. Aquesta augmenta més encara si de tant en tant s'organitza algun campionat i es fa alguna simultània; i quan en saber-ne més es procura resoldre alguns dels problemes que setmanalment publiquen quasi tots els periòdics, als quals s'envien les solucions.

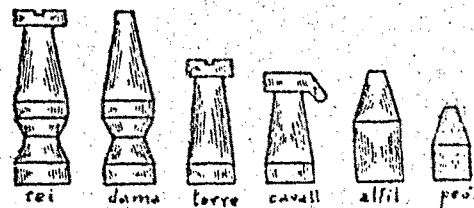
No creiem convenient explicar la tècnica d'aquest joc, perquè la considerem prou coneguda.

I si no tinguessin altre valor els escacs, sempre els quedaria el d'ésser un treball manual; perquè hem d'afegir que tot el joc ens el construïm nosaltres mateixos i no

ens costa ni cinc cèntims, — com no sigui la poca pintura negra que es necessita per a pintar la meitat de les peces i els quadres de l'escaquer.

El tauler el construïm amb dues fustes de qualsevol caixa, afegides i polides degudament; i les peces les fem de boix, el qual abunda molt en aquesta comarca, però també poden construir-se de qualsevol altra classe de fusta.

Les formes que donem a les peces són les següents:

Es comprendrà que, essent quasi nul el cost d'aquest joc i tenint sempre els fabricants disposats a produir, amb el temps se'n posseiran tants exemplars com sigui necessari.

Quasi no hi ha cap noi que particularment no se n'hagi construït un per a jugar-hi a casa seva amb algú de la seva família, i més encara durant aquestes llargues vetlles de l'hivern. Si amb el temps aquest joc pogués substituir el de les cartes, flagell de les ruralies, ens podríem donar per satisfets.

Ja hem dit abans que no violentem els nostres deixebles en l'execució de llurs jocs. Juguen al que més els plau, i així veiem que mentre uns juguen a escacs, els altres juguen a tennis, amb unes raquetes-pales de fusta també construïdes per ells mateixos i la pilota de goma. A la pala li donem una forma, que recorda el perfil d'una figa.

Altres juguen a bitlles i uns altres s'entretindran a fer gimnàstica, al trapezi i a les anelles. Aquest gimnàs el tenim muntat en unes barres d'uns quatre metres d'alçada. Al mig penja una corda, a una banda hi ha les anelles i a l'altra el trapezi.

Estructurem bé els jocs. Recordem que Froebel va fer del joc la base del seu fa-

VALORACIÓ DE LES ACTIVITATS LLIURES DE L'INFANT

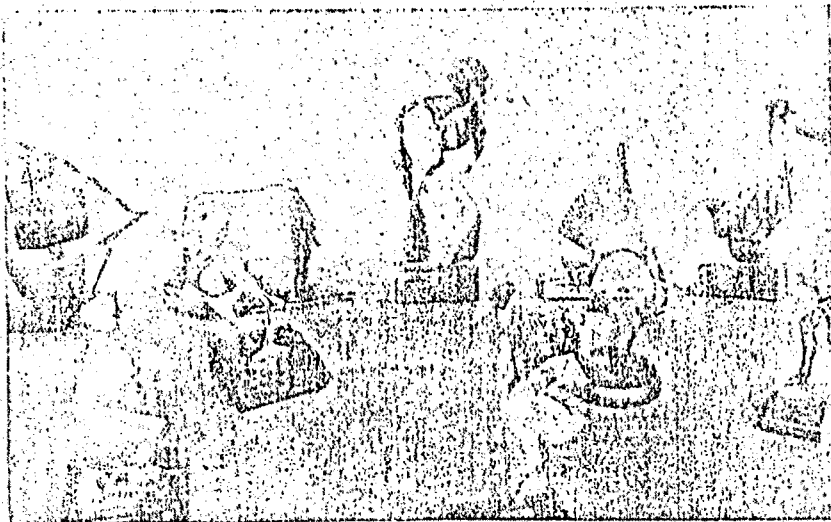
LES FIGURETES DE METALL.

Els infants són inclinats al maneig de les tisores, i esdevé un veritable plaer el convertir una superfície indefinida i plana en una forma real i graciosa.

Avui s'ha divulgat extraordinàriament

el gruix) es retalla la imatge estergida; després es llimen les arestes amb paper esmeril i amb una llimeta "cua de rata",

Les figuretes d'aram i llautó tenen més categoria artística que les de llautó; però resulten un bon xic més cares; nosaltres les hem substituït pel zinc, material

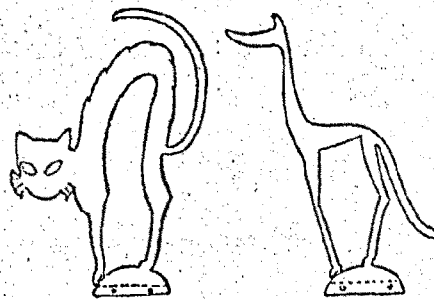
l'activitat del *retall*, aplicada al paper xarol, a la cartolina i fins al celluloidc (vegeu la col·lecció del BUTLLERÍ DELS MESTRES).

Nosaltres hem aplicat el retall a la construcció de senzilles figuretes de llautó, zinc i llautó.

La tècnica d'aquest treball no pot ésser més elemental. Es retalla una *plantilla* de cartolina amb el dibuix de la figura i es ressegueix el seu perímetre amb llapis o finta, de manera que se senyali bé sobre la planxa metàl·lica.

Amb les tisores corrents, de llautó, o amb la serreta de marqueteria (segons

tot al tall de les tisores, i l'hem pintat després, amb purpurina, imitació coure, preparada amb vernís.

Es convenient que el dibuix pla del model tingui un traç un xic exagerat, puix que, quan cal imprimir el gest i la gracilitat a la figureta és necessari, moltes vegades, tòrcer i cargolar els membres que inicien el moviment.

El peu de la figureta fa ressaltar la gràcia d'ella. En la fotografia que ilustra aquest article podem veure com el mestre té cent recursos per a improvisar un peu adient per a cada imatge. Una capsa pintada, un peu d'interruptor, un bocí de linòleum, una fusta arrebossada amb ciment "Montcadi" i pintada estil majòlica, etc.

Ens plau evocar, al final d'aquestes

ratlles, el nom gloriós de Pau Gargallo, el qual ens suggerí la idea d'aplicar, modestament, a l'escola, la nova modalitat per ell creada, de plasmar les imatges amb la fulla llisa d'un metall. És clar que a l'escola no hi caben les pretensions d'imitar a un artista professional, sinó d'aprofitar ço que de pedagògic tenen totes les belles obres dels grans homes.

Els nostres infants s'enduen joiuons aquestes figuretes i les ofrenen amb goig als seus pares com un discret ornament de la llar.

JOSEP M.ª BRULL.

Mestre de la Graduada d'Olot

UN INSTITUT CATALÀ D'EDUCACIÓ FÍSICA I ESPORTS

Decret inserit al *Diari Oficial* de la Generalitat, el dia 28 del mes passat:

"D'acord amb la Comissaria d'Educació Física i Esports de la Generalitat de Catalunya i per tal de prosseguir l'acció cultural de renovar en tots els seus ordres la vida ciutadana no oblidant l'educació física del poble, part essencial de l'educació integral.

He resolt:

Primer. És creat l'Institut Català d'Educació Física i Esports, com a instrument tècnic de la delegació d'Educació Física i Esports de la Generalitat de Catalunya. Aquest Institut tindrà la finalitat i les facultats següents:

- a) Metoditzar, dirigir i controlar l'ensenyament físic a Catalunya des de l'escolar elemental fins al superior.
- b) Formar el personal especialitzat en Educació Física escolar i el de totes les altres branques de la seva competència, amb la creació de serveis propis o per adaptació dels ja existents.
- c) Crear i dirigir el funcionament d'una oficina de fitxes biomètriques i mèdiques obligatòries per a tots els ciutadans que practiquin qualsevol activitat en l'ordre de cultura física.
- d) Intervenir en l'orientació de les associacions, clubs i federacions de qualsevol índole esportiva.
- e) Tenir cura que siguin atesos els lesionats amb motiu de les pràctiques gimnàstiques o esportives, ja fundant institucions adequades o intervenint i millorant àmpliament les existents. Fer també tot allò que calgui perquè arrelhi el sentit mutualista en tots els esportius i amb ell fàcilment esmenar tota mena d'insuficiències funcionals, taques morfològiques i ortopèdiques, prevenció de malalties, etc.
- f) Crear la Biblioteca d'Educació Física i d'Esports i un fitxer bibliogràfic, tan extens com sigui possible, per tal que tothom que desitgi documentar-se trobi aplegat un material difícilment aprofitable si és dispers.

Mentre no es proveeixin en propietat els càrrecs de Directors de l'Institut Català d'Educació Física i Esports i els de les seves institucions filloles, serà Director el primer Comissari d'Esports de la Generalitat i el personal que aquest nomeni per a les segones.

g) El Comissariat d'Esports unificarà sota directrius pròpies el moviment gimnàstic i esportiu "amateur" de Catalunya i hi mantindrà les línies socials i culturals que l'esport, com a instrument educador de masses, ha de seguir i les generals que calguin per a assegurar la seva eficàcia.

h) Passaran a dependre del Comissariat de l'Esport Català totes les instal·lacions esportives dels organismes públics de Catalunya i les de propietat particular o col·lectiva que puguin ésser considerades d'utilitat pública.

i) És separarà, d'una forma absoluta i definitiva, l'esport professional de l'esport "amateur". Per tant, tots els clubs, entitats o organitzacions que controlin o conreen l'esport professional no podran contenir ni desenvolupar activitats esportives "amateurs" individuals ni col·lectives.

j) El Comissariat de l'Esport Català exercirà una intervenció en l'esport professional per a garantir les finalitats utilitàries i les directrius generals que l'esport ha de seguir.

k) El Comissariat de l'Esport Català dictaminarà totes les subvencions i consignacions que per a educació física i esports puguin ésser concedides pels organismes oficials de Catalunya.

l) El Comissariat de l'Esport Català dirigirà, unificarà i controlarà l'Escultisme de Catalunya. Així mateix controlarà tot moviment col·lectiu relacionat amb l'Educació Física.

Barcelona, 27 d'octubre del 1936. — P. D., El sots-secretari de Cultura, Josep Irla."

La major part dels que adrecen les ulls cap aquestes ratlles saben molt bé que als parcs públics de moltes ciutats del centre d'Europa es sol destinar una part de l'espai al joc dels infants. L'ajuntament de Berlín em sembla que és el que més s'ha preocupat del joc dels nois; perquè el tros de sorrer que els ha deixat per terrallonejar ocupa un lloc molt considerable a quasi tots els parcs de la capital. De vegades, passant per algun d'aquests llocs, he dubtat de si el jardí-pati dels nois (que tal com és disposat a Berlín, sembla tant fet per garantir el joc dels petits com per alliberar l'espai dels grans dels possibles atacs dels enjogassats) cumpria veritablement la seva finalitat. Quantes vegades he vist el tros dels infants completament desert i, en canvi, els petits jogaires animaven els voltants, el lloc dels grans!

Jutjant una mica de pressa hauria proclamat la inutilitat d'aquestes senzilles instal·lacions de joc. Si la seva finalitat fos tenir els nens separats, fora del parc de la gent gran, llavors sí que diríem que són inútils; perquè no la compleixen pas. Però aquests llocs es van fer en funció mateixa del noi, o així ens ho hem de creure els que ens preocupem pel bé de l'infància. I aquí cal refer les consideracions que vaig fer-me al veure jogaires fora del lloc de joc mentre aquest era desert.

Es que els nois no freqüenten l'espai que els han destinat per a ells? Prou que ho sé que sí, i prou me'n fa adonar aquest sol tant tafurejat. Pots ser aquesta colla que ara corren aquí fora, cinc minuts abans estaven remenant sorra a dins. Esperem una mica: n'arriben quatre o cinc amb pales i galledes de llaua i comencen a fer un pou. Més enllà se'n posen uns quants més a fer regues amb bastons... Si no hi hagués aquest tros on anirien a fer-ho, això? El restant és dir, empedrat i asfaltat. Fa un moment que he sentit un jardiner que cridava perquè dues criatures s'havien ficat al pradet i trepitjaven l'herba.

No hi ha dubte que van estar encertats a tat, que és el que té a la mà les funcions més importants de l'educació del poble. Tots sabem que a Catalunya algunes institucions s'esforçen per a donar als nois més necessitats curtes estades de camp, de muntanya o de platja i han fundat algunes escoles en ple domini de la natura. Està molt bé; però no n'hi ha pas prou. La manca de salut, funcional en la gent de les nostres ciutats demana que es faci molt més. Camps de joc, ensenyança lluny, ben lluny d'aquestes sales de classe on fem malbé el cos i la intel·ligència dels nostres fills. Fora de la ciutat, al camp, a la muntanya hi ha llocs excel·lents per a servir de camps d'activitat i fins per a servir d'escola als nois sotmesos a les estretors urbanes.

I si a les ciutats grans és un inconvenient el transport de les criatures als afòres, no s'han pas de gastar gaires diners per aconseguir que els petits puguin fer una mica de vida especial que vingui a ésser el complement d'aquella seva vida ordinària tan poc acomodatada a les necessitats de formació i d'expansió vital. Els camps de joc poden ésser tan barats que fins poden fer economitzar als ajuntaments quantitats respectables que gastarien per a urbanitzar o per a enjardinar. No vull pas fer tort a l'ajuntament de Berlín, però crec que aquest, al deixar tants trossos per al joc dels nois als parcs de la capital, va pensar d'una manera especial amb la disminució de despeses que això suposava en el pressupost de jardineria.

No hi ha dubte que a les nostres ciutats hi ha trossos de parc sense urbanitzar, o urbanitzades a mitges, que podrien deixar-

se al domini exclusiu dels nois, perquè hi fessin les seves petites construccions i hi despleguessin els jocs per als quals no troben facilitats enlloc més. Això no faria pas lleig, no hi perdria pas l'embelliment de la ciutat. Al contrari: el viandant trobaria als camps dels infants motius nous de bellesa. L'alegria de les cares tendres, reveladora d'un estat de vida favorable a la creixença i a l'espai de forces físiques i espirituals seria un motiu de goig elevat per a les persones de fina comprensió. Però, sobre tot, el fet vident d'uns llocs especialment dedicats als jocs dels infants proclamaria al poble una veritat que tant sovint oblida: que el joc en la infància és una cosa de primera necessitat; que si el joc dels nostres fills es fes amb la deguda extensió no hauríem de lamentar tantes faltes de conformació i de capacitat, que està a les nostres mans fer que la generació que puja sigui més forta i més apta per a obrir i per a crear.

Aquests camps amb sorra i, sobretot els espais on els nois poden cavar, fer clots, plantar, construir sense impediments de cap mena, són molt bons perquè les ciutats veguin disminuir el seu contingent d'anormals i perquè els seus fills houn sigui més forts i més capaços per a produir.

Una cosa o altra: O portem els nois al seu propi ambient (vida en plena natura, activitat lliure i variada a camp obert), o bé anem a buscar els elements d'aquell ambient, per a dotar-ne, tant com sigui possible, la vida del noi a la ciutat.

Res d'això no fa a la nostra terra l'Es-

Charlottenburg

Josep MALLART

Per al joc dels infants
Per a la capacitat dels que pugen

(Cartes d'Alemanya)

 L L I B R E S

Jocs d'infants, per F. Maspons i Labrós. Il·lustració d'Apa. Volum XXXIX de la Col·lecció popular Barcino. Portaferrissa, número 17. Barcelona.

Aquest llibre no és escrit originàriament per als professors. El seu autor, enamorat de la mainada, el va donar a l'estampa el 1874, perquè els seus fills poguessin recordar com llurs pares els entretenien, els distreien, jugaven amb ells, els ensenyaven a caminar i començaven a deixondir llur intel·ligència. Més tard, un dels seus descendents, F. Maspons i Anglasesell, n'ha fet una terça edició, amb lleugers tocs d'estil, però respectant, és clar, l'esperit del progenitor.

Malgrat de parells antecedents, que no suposen preocupacions d'ordre especulatiu aplicades a l'escola, res no perdrem de donar compte d'aquesta obra. Els seus passatges, ultra llur interès literari i folklòric en primer lloc, amaguen en estat latent una valor pedagògica ben substancial.

Amb això de la ciència educativa s'esdevenen les més increïbles paradoxes. De vegades surten volums que a cada pàgina parlen de la infància, de la formació dels nois i de la manera d'encaminar-los. Bé. Les elucubracions literàries sempre fan bonic i no és cosa de menysprear allò que se'n ofereix amb tants preparatius, amb tantes paraules cultes i tanta música agradable. Però passa el temps, l'implacable garbellador dels mèrits dels homes, i resulta que d'aquelles obres transcendents i filosòfiques — per anomenar-les d'una manera o altra — ningú no se'n recorda. En la bibliografia del país resten com un exemple perfectament

inútil, o com una mostra d'una beneiteria sense solta.

En canvi hi ha produccions, com aquesta que relatem, que no tenen cap pretensió pedagògica i pràcticament exerceixen, o en un poble civilitzat podrien exercir, una influència educadora de primer ordre. Una vegada més, en qüestions de nois, com en tota mena d'afers, el nom no fa la cosa.

Hem d'advertir, però, que el volum de Maspons no dona regles per a guiar els que ensenyen. No cita opinions, ni experiències d'honorables educadors. Pertany a una altra mena de llibres aprofitables, a un tipus d'obra que podríem qualificar de pedagogia espontània.

Totes les ciències, en llurs inicis, es fonamenten en pràctiques o observacions vulgars de la vida quotidiana. La gravitació, en la poma de Newton; la medicina, en les sensacions del nostre organisme. La disciplina de l'educació recolza també en certes manifestacions que sorgeixen en el si de la llar i entre les coses de la quitxalla. I aquesta vegetació familiar, frondosa i productiva, que podríem anomenar *pedagogia natural*, és precisament la que ens dona les parts integrants de l'altra pedagogia, la pedagogia científica, la de les escoles i de les institucions superiors, de la mateixa manera que dins la química l'aigua, la terra, l'aire i els cossos orgànics, combinant-los de diverses maneres, ens proporcionen, per exemple, les sals, els hidrats de carbon i els albuminoides.

La lectura d'un llibre de pedagogia natural, doncs, no resoldrà problemes complexos, ans al contrari, en plantejarà d'altres.

Però pel seu mateix caràcter, per trobar-se en el punt dolç d'on es deriven les orientacions de l'educació, posa els lectors que tenen aptituds intel·lectuals i condicions d'esperit per a entendre la formació dels homes, en situació de sentir aquells instants meravellosos que precediren el misteri de la creació en el cervell fecundant dels veritables pedagogs.

Per això quan nosaltres volèm saber si un minyó posseeix qualitats de mestre, no li fem preguntes més o menys estereotipades; li posem a la mà un llibre com el *Jocs d'infants* que, sense parlar directament de pedagogia, contingui en el fons quelcom que es refereix a qüestions educatives. El volun serveix de test i el diagnòstic ens el dóna el mateix interessat en la forma que reacciona. Pensem en *L'Auch'io son' pittore*, del Correggio, davant el quadre de Santa Cecília, de Rafael.

Efectivament. Els jocs dels brivalls, que tenen en germen nombroses situacions de la vida i en llur execució són rics en nusos dramàtics i fonts de psicologia, poden fer néixer en un enteniment observador moltes suggerències.

En l'aspecte sentimental ens fau venir imatges del caliu familiar, de l'amor dels pares, de l'afecte dels germans i de la fessomia dels amics que ens estimaven.

En el caire estètic el mateix Maspons ens diu que "no hi ha res més bell que un infant quan juga. Aleshores es mostra amb tot el seu candor i la seva pureza. Sembla talment un àngel del cel baixat a la terra". També artistes i educadors ens han contat en llurs obres que els fillets són la mateixa bellesa. Recordem, a la vegada, el *leit motiv* de jocs infantils que retreu Josep Carner en el seu *Primer llibre dels poetes*.

Sota un punt d'albir pedagògic encara són susceptibles de produir més conseqüències, sobretot si tenim en compte que molts sistemes de la moderna pedagogia s'han inspirat precisament en l'atmosfera que els envolta i en les evolucions que presenten. En tot cas, l'individu al qual no diuen res els jocs de la mainada, o no l'emocionen intensament quan són exposats amb frescor i vivacitat difícilment superables, és inútil que s'esforci estudiant Rousseau, Pestalozzi, Dewey, Mackinder, Parkhurst, Freund, o Adler, posem per cas. Podrà arribar a il·lustre conferenciant, a fabricant de llibres per a

escoles i altes institucions, i àdhuc, si volen, a director d'un seminari dedicat a estudiar els nois. El que no és fàcil que sigui algun dia és un passable educador.

Els entreteniments que inventen espontàniament els petits o que es transmeten els uns als altres per una mena de tradició, formen els jocs naturals, dels quals es deriven tots els altres i moltes diferents ocupacions dels bordegassos. Les diversions que han imaginat els pedagogs per tal d'ensinistrar aptituds i formar el caràcter, constitueixen els jocs educatius, com ara els de Decroly. Deixant de banda altres agrupacions, una de les quals seria la dels esportius, aplicable als adolescents, encara n'hi ha d'una altra mena, els d'exploració pedagògica, que no són tests, com podria semblar de primer antuvi, sinó esplais imaginats per a provocar espontàniament, i després mesurar, un determinat efecte en l'educand. Tots ajuden a conèixer l'ànima dels petits i proporcionen mitjans insubstituïbles a les persones que han de dirigir-los.

Els del llibre esmentat entren dins la primera classe. No són pas tots els que hom practica a Catalunya, ni molt menys, car l'època en la qual fou escrita l'obra els estudis folklòrics amb prou feines es concilien, ja que fins al 1878 no es mudà, a Londres, la primera entitat d'aquest caràcter — la "Folklore Society" — que hi ha hagut al món. Amb tot, l'autor ordena els descrits, en jocs amb el pare i la mare, jocs amb companys, caçons i jocs per a anar a estudi, i jocs que es ballen.

Els que tenen lloc amb el pare i la mare, perquè els nens no poden jugar sols, són els de la primera infància. Entre ells hi ha els jocs de braç i de falda, com "Arri, arri, tatanet, anirem a Sant Benet", "Titeta pon" i "Ballmanetes", per exemple. A més a més, els jocs de bressol, com ara "Bim, bom, les campanes de Salom".

Dels que es fau amb companys, que ja corresponen a una edat més avançada, el fascicle conté "La gallina puritana", "Volen, volen, coloms", "Uni, dori, teri, quarteri", "Olles, olles de vi blanc", "Descarbat bum-bum", "La bolangera", "El put" i els jocs a amagar. Entre els molt coneguts falta el dels "Bellacots" o també del "Pare carbasser", en la variant de Barcelona.

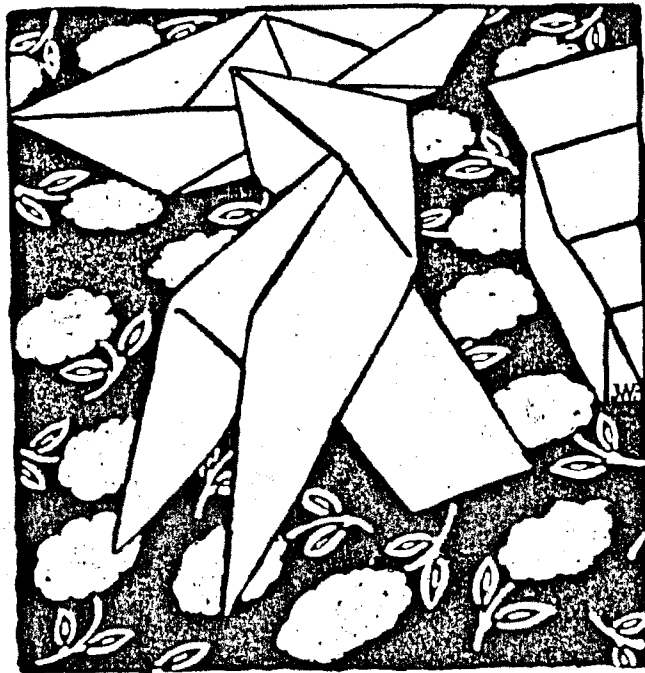
En les cançons i jocs per a anar a estudi els nens han crescut més. Les diversions, per tant, són un xic tumultuoses i ja comencen d'apuntar les passions. De les cançons citem "Plou i fa sol", "La lluna, la pruna", "Nyigo, nyigo, nyigo" i "El gegant del Pi". Entre els jocs: "Els quatre cantons", "El cavall fort", "El rescat", "Conillets a amagar", el "Joc dels proverbis", molt entretingut, el del "Mestre Mateu", força divertit, i el ben interessant de "Les xarades".

Referent als ballets, que són els jocs amb

els quals fineix el volum, avui a penes es dansen. El materialisme del nostre temps no s'adiu amb aquella ingènua vivacitat, aquells moviments graciosos, aquelles tonades fresques i aquelles paraules candoroses que abans podien sentir-se al bell mig d'una era o sota l'ombra d'un emparat. D'ells l'autor explica el "Jan petit com balla", "El pagès", "El petit vailet", "El ball del mocador" i "L'hereu Pau Riera".

Bona obra per als que senten el goig i la transcendència de l'ofici de mestre. — PERE LOBERA.

PASATIEMPOS
**JUGUETES
 DE PAPEL**

EDITORIAL MONTAÑOLA SA BARCELONA

1917

JUGUETES DE PAPEL

JUGUETES son, en efecto; cosas de escaso valor y de puro pasatiempo. Sin embargo, constituyen un elemento pedagógico de no escasa importancia.

Reproduciendo el niño los trabajos de papel, aprende muchas cosas. Entre otras, en los diversos pliegues y dobleces que resultan se reproducen multitud de figuras geométricas que le servirán para consolidar las nociones adquiridas en la escuela.

Aprende también que la exactitud y el cuidado en la ejecución de los dobleces son condiciones precisas para que las figuras resulten perfectas, y en ello puede ver que lo mismo ocurre en todas las cosas de la vida y, por consiguiente, sin esfuerzo alguno y sin requerimientos ajenos de orden educativo, por sí mismo adquiere el hábito de ser puntual y exacto en todos sus deberes.

Estos entretenimientos, en fin, a la vez que ejercitan la vista del niño, cuando procura que las rayas de los dobleces coincidan con las aristas o líneas que les correspondan, le dan la agilidad de dedos, tan eficaz en las artes, y le producen la satisfacción de ver su obra bien acabada.